

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11,— Brl.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Živahno delovanje izvidnic, artilnerije in letalstva

Učinkovito obstreljevanje sovražnih motornih kolon in
baterij — 9 sovražnih letal uničenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 8. decembra naslednje 927. vojno poročilo:

V Cirenaku povečano udejstvovanje izvidniških enot. Topništvo je obstreljevalo kolone motornih sredstev in nasprotne baterije z znanim učinkom. Naše letalstvo je razklesalo in obstreljevalo s strojnimi skupino kamionov ter šest od teh uničilo. ostale pa poškodovale. V borbah je bilo zrušenih 6 sovražnih letal. Neko letalo je srmogavilo v morje, zadeto od protiletalske obrambe. Eden izmed članov posadke višji angleški oficir, je bil ujet.

Na tuniški fronti so se krajeve akcije razvile v prid četam Osi. Nemški lovci so uničili dve angleški letali. Skupine bombnikov so silovito napadle pristanišče v Philippevillu ter zadale ladje, pomole in skladišča, kjer so nastali obširni požari.

To noč je nekaj na periferijo Teulolisa vrženih bomb povzročilo smrti 7 libijskih prebivalcev, 4 pa se bili ranjeni.

Vojno poročilo št. 926

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 7. decembra naslednje 926. vojno poročilo:

Povečano delovanje topništva in izvidniških oddelkov v zapadni Cirenajki.

Na tuniškem odseku so se po končanih očistevalnih operacijah cestnega in železnicega kržišča Teburba, kjer so se vršili srditi boji od 1 do 4 decembra, sovražne izgube skupno povzpelle na 1100 ujetnikov, 72 tankov, 41 topov, 40 možnarjev in 374 avtomobilskih vozil.

Italijanska in nemška letala so ponovno bombardirala pristanišči Bono in Philippeville ter nekatera železniška središča v Tunisu, pri čemer so povzročila znatno škodo na napravah, skladiščih in vozovnem parku.

Minister Bottai otvoril v Berlinu italijanski zavod „Studia Humanitatis“

Berlin, 7. dec. s. V veliki avli berlinske univerze, ki je bila natrpana s povabljenimi in okrašena z zastavami Italije in Nemčije, je minister Bottai otvoril akademsko leto novega italijanskega zavoda „Studia Humanitatis“. Zavod je bil ustanovljen za pospeševanje študija vprašanj, ki se tičejo antičnega sveta, humanizma in prepoveda. Razen znanstvenikov in dijakov je bilo nazvočih mnogo osebnosti in zastopnikov oblasti držav Osi, med njimi minister za vzgojo Rust, ki je navzoč in zlasti ministra Bottaija prisrčno pozdravil. Zunanega ministra v Ribbentropa je zastopal opolno-močni minister v. Twardowski, šef kulturnega oddelka nemškega zunanjega ministrstva, Odsotnega italijanskega veleposlanika Ekse Alfieri je zastopal veleposlanski svetnik grof Ferzia di Cossato.

Minister Bottai je v svojem otvoritvenem govoru branil pravice in avtonomijo znanosti obrazložil Vichianovo razlikovanje med resničnim in verjetnim ter opisal italijansko tradicijo. Nič ni bolj lahkega in škodljivega, kakor spreminjati pojme naše tradicije po trenutnih zahtevah časa. Ista prirojnost po objektivnosti, ki obvladuje svet prirodnih znanosti, obvladuje svet duhovnih ved.

Notranja fronta Italije je nezlomljiva

Ugotovitve nevtralnega očividca v švedskem listu

Stockholm, 7. dec. s. »Afton Bladet« ob-ravnava v svojem uvodni kol položaj Italije v tem izrednem trenutku vojne. List piše, da so bombardiranja zavezniškega letalstva nekaterih velikih italijanskih središč v skladu z nameni Anglije in Amerike držati Italijo pod pritiskom in upanju, da se bo italijanski narod navlečel vojne. Italijani ne zanikajo, da letalski napadi ne bi naredili znatne škode. Toda ta škoda je samo gnetnega značaja.

List omenja izjave neke švedske odlične osebnosti, ki se je te dni vrnila iz Italije. Nevtralna in objektivna priča je predvsem ugotovila disciplino in odločnost, s katero se popravlja v Italiji škoda, ki je bila povzročena s sovražnim bombardiranjem. Nato je govoril o pomožnih akcijah in o izpraznjenju najbolj izpostavljenih središč pod vodstvom in po navodih

Lovci Osi so v spopadih v zraku nad severno Afriko sestrelili 7 sovražnih letal. Tri naša letala se niso vrnila z vojnih operacij.

Angleži priznavajo neuspehe v Tunisu

Rim, 7. decembra. s. »Times« podčrtava v svojem uvodniku, na kakšne težkočee zadavajo zavezniki v Tunisu, in dodaja, da je položaj negotov pripominjajoč da obstoja ta negotovost zlasti zaradi pomanjkanja podrobnih obvestil o operacijah.

Princ Piemontski v Napoliju

Napoli, 9. dec. s. Davi je Nj. Vis. Pijemontski princ ob spremstvu ordonansnih oficirjev prišel v bolnice, kjer je obiskal ranjence ob sovražnem letalskem napadu. Vzvišeni princ se je pomudil ob posteljah bolnikov in imel za vsakega tolažilno in voščilno besedo.

Napoli, 8. dec. s. Nj. Vis. Piemontski princ je poslal županu 30.000 lir kot svoj osebni prispevek k občinski podporni ustanovi. Župan je sporočil vzvišenemu Princu v imenu članov ustanove izraze najgloblje hvaležnosti.

Vojni invalidi počastili poveljnika „Barbariga“

Rim, 7. dec. s. Poveljnik »Barbariga« Grossi je obiskal Dom vojnih invalidov. Sprejel ga je predsednik, ki je poveljniku izrazil občudovanje in ponos invalidov, ker je s svojim junaškim dejanjem dodal novo stran slave naši vojaški zgodovini.

Pozdrav Duceju

Rim, 8. dec. s. Duce je sprejel iz Berlina naslednjo brzojavko ministra Bottaija: Otvorjen je bil z latinskimi govorniki akademika Riccobona, mojstra rimskega prava, in z visoko besedo profesorja Sprangerja, genialnega raziskovalca problemov moderne pedagogije, zavod »Studia Humanitatis«, ki je bil ustanovljen po Vaši volji, in v svrhu poglobitve medsebojnega spoznavanja obeh narodov na medsebojni osnovi njune tradicije in pojmovanja življenja. Nemški in italijanski narod znova dajeta tako sodobno vrednost definiciji iz dobe Risorgimenta, ki ju je označila kot »dve skrajnosti« revolucionarnega vzpona Evrope.

Stranke. Kljub bolečim izkušnjam se italijanski narod moško zadržuje in je poslušal Ducejev govor z največjim zaupanjem, vedoč, da se bo vse naredilo za olajšanje trpljenja družin, ki jih je sovražna barbarstvo zadelo. Italijanska notranja fronta je ostala in je še vedno trdna in strnjena. Ako so zavezniški gojili upanje v zlom te notranje fronte, morajo biti zdaj razočarani. Vsi opazovalci in vse priče so soglasno mnenja, da je morala italijanskega naroda izredno visoka in demantira vse lažne trditve anglosaske propagande. »Afton Bladet« zaključuje, da so morali londonski krogi razumeti, da bi bilo zaman še naprej računati z razkrojitvijo italijanske notranje fronte. Jasen dokaz temu je, da je angleška propaganda popolnoma spremenila svoj način.

Finska kot straža zapadne civilizacije

Helsinki, 7. dec. s. Prezident republike Ryti je ob 25letnici narodne neodvisnosti govoril in posebno poudaril zgodovinsko poslanstvo Finske kot skrajne prednje straže zapadne kulture proti nasilnemu ruskemu imperializmu mongolskega značaja vseh časov in vseh režimov. Zanjta tri leta totalitarne vojne proti večnemu napadalcu so zaradi izredno hudih žrtv in krvavih svetlih zmag še večje vrednosti kakor 25 let svobode, ker so izprizčila neporušljivo narodno strnjenoost finskega naroda in dala Finski za vedno ponosno pravico uvrstiti se med svobodne narode. Finska si ni izbrala samo edino mogočo pot za rešitev neodvisnosti, temveč tudi prav tako pra-

vično pot. Edini narod na svetu, sposoben olbiti izredno močno boljševiško ekspanzivnost, katere premišljen napad na vso zapadno Evropo, če ne bi bil preprečen, bi dovedel uničevalno orodje do skrajnih zapadnih obal kontinenta, je bila Nemčija, ob strani katere in ob strani njenih junaških zaveznikov se Finska bori. Bitka še ni končana, toda preko svojih žrtv in svetosti vojne, ki ji bo zajamčilo pravične meje, gleda Finska z zaupanjem na naloge miru, v katerem bo sodelovala z drugimi evropskimi narodi, osvobodjena končno od rdečee more. Finska bo ostala še telaj budna straža zapadne civilizacije proti Orientu.

Japonska slavi prvo obletnico vojne Velike manifestacije v Tokiu in vsej državi — Japonci ne bodo mirovali, dokler ne bodo pregnali Anglosasov iz Azije

Tokio, 7. dec. s. Narodne zastave so razobešene na vseh javnih poslopih in vseh zasebnih hišah ne samo v glavnem mestu, temveč v vseh mestih Japonske do najbolj oddaljenega naselja v proslavo prve obletnice pričetka vojne za Veliko vzhodno Azijo. Od šeste jutraj so bili člani združenja za narodno službo na delu in so v vseh svetiliščih molili za zmago Japonske. Finančni minister je govoril narodu po radiu. Uradniki, dijaki in delavci pripadajoči raznim društvom, so imeli posebna zborovanja, na katerih so proslavili dan in brali cesarjev odlok o napovedi vojne.

Ob 11.59 se je ustavil ves promet na ulicah in ljudje so ostali na mestu, zbrani v enominutnem molku. Posvetili so svoje misli padlim za domovino. Kmalu popoldne je bilo v Tokiu veliko ljudsko zborovanje, na katerem je govoril ministrski predsednik Tojo. V sv. tem govoru je poudaril, da je Japonska neomajno odločena preganiti Angloameričane iz Azije. Zborovanje je izredno uspešno in udeležilo se ga je 36.000 zastopnikov raznih društev, včlanjenih v združenju za narodno službo. Vsa Japonska je poslušala govor z velikim navdušenjem. Organizacije bivših bojevnikov so se zbrale v svetilišču Jasekumi. V parku Hibija sta govorila ljudstvu zastopnika vojske in mornarice.

Tokio, 7. dec. s. O prvi obletnici vstopa Japonske v vojno obširno razpravlja tukajšnji tisk in opisuje ogromne obnavljajalne delo Japonske v deželah južnega Pacifika. Pri tem poudarja sodelovalnega duha ki preveva pripadavce teh dežel nasproti japonskim oblastem. Približe se tudi ameriška odgovornost za sedanjo vojno ter tesno sodelovanje sil trojnega pakta za doseg do končne zmage.

Proslava v Rimu

Rim, 8. dec. s. Prvo obletnico vstopa japonske imperije v vojno so proslavili v Italiji z manifestacijami žve simpatije in Italiji z manifestacijami žve simpatije in Italiji z manifestacijami žve simpatije. V veliko prijateljsko in zavezniško silo. Velika manifestacija je bila v Rimu v gledališču Adriano pod pokroviteljstvom društva prijateljev Japonske. Navzoči so bili tajnik Stranke Vidussini, minister za ljudsko kulturo Pavolini, šef kabineta prefekt Luciani, podtajnik vojnega ministrstva Scuro, podtajnik letalskega ministrstva Ricciardi in poltajnik letalskega ministrstva Fougier, šef glavnega stana Mice Galbiati, poveljnik armadnega zbora Barbieri kot zastopnik šefa glavnega stana zastopniki senata, Zbornice fašijev in korporacij in Kr. akademije, nemški veleposlanik von Mackensen, poverjenik poslov Japonske pri Kviralu Kase, veleposlanik Japonske pri Sv. stolici, bivši japonski veleposlanik na Kr. dvoru Horikiri, poslanik Mandžurije, španski opolnočni minister Crobizard ter vsi visoki diplomati predstavniški z vojaškimi atašaji držav Trojnega pakta, generalni podpoveljnik Gila Bonamici, guverner, prefekt, zvezni tajnik, veleposlanik Paolucci, de Calboli, generali Oboroženih sil in druge osebnosti. Gledališče je bilo okrašeno z zastavami sil Trojnega pakta. V Kraljevi loži so bili italijanski in nemški vojni ranjenci in pohabljeni. Potem ko je Tajnik stranke odredil pozdrav Kralju in Duceju, je godba zaigrala narodno himno, nakar je bila predana poslanica Pistojkega vojvode, častnega predsednika Društva prijateljev Japonske.

Sledilo je predavanje Marija Appellusa o intervenciji Japonske, v katerem je govoril učinkovito prikazal, kako je udeležba Japonske v vojni ob strani Osi, dejansko nevtralizirala intervencijo Amerike. S tem je bilo doseženo, la je intervencija Amerike vs plošnem okviru vojne bolj oslabilen kakor okrepitev sovražnikov trojnega pakta. Ob zaključku je govornik zagotovil, da to zaradi intervencije Japonske bodoči mir resnično svetovni mir, s katerim se bosta obnovila oba najvažnejša kontinenta na zemlji, Evropa in Azija.

Manifestacija se je nadaljevala z glasbenim programom, vsebujočim nekaj kompozicij obeh prijateljskih narodov ter se je zaključila z gorečim izpričanjem vere v zmago.

Ogromni uspehi junaške japonske mornarice

Tokio, 7. dec. s. Ob prvi obletnici vstopa Japonske v vojno omenja tisk z upravičnim ponosom junaške dejanja mornarice v prvih 12 mesecih vojne. Bilanca je nad vse odlična. Potopljenih je bilo 262 sovražnih vojnih ladij, poškodovanih 153, zajetih 9; trgovskih ladij je bilo potopljenih ali poškodovanih 416, zajetih pa 503. Razen tega je bilo zrušenih ali poškodovanih 3798 sovražnih letal.

Japonske izgube znašajo v št. dobi: 41 potopljenih vojnih ladij in 556 uničenih, poškodovanih ali pogrešanih letal.

Sodelovanje vzhodno-azijskih narodov

Tokio, 7. dec. s. Minister za Veliko vzhodno Azijo Aok je izjavil, da so japonske sile ustvarile nad vse važna oporišča za doseg tako vojaške kakor gospodarske zmage. Minister je dodal, da je bil vedno Japonski ideal zagotovitev reda v vzhodni Aziji, pravegač tako k miru in blagostanju na svetu. Minister je poudaril, da so narodi vzhodne Azije solidarni, in

je ob koncu zatrdil, da ni mogoče zaključiti sedanje vojne s kompromisom. V tej vojni bo Trojni pakt moral nujno zmagati.

Ameriko so pri vstopu v vojno vodili nemoralni nagibi

Bukarešta, 7. dec. s. V članku o prvi obletnici vstopa Amerike v vojno piše »Timpul« in tolmači mnenje uradnih krogov v Bukarešti, da so se vsi Romuni zavedali razlogov, zaradi katerih se je Amerika udeležila sedanje vojne. Dočim se Rumunija bori

za obrambo lastnega obstoja pred boljše-viško nevarnostjo, se je Amerika vmešala v vojno, da bi branila interese svojih kapitalistov in židovske industrijske klke. To je moralna razlika med vojno za evropsko kulturo in vojno Anglosasov, ki so vzdrževali odvratnega kapitalizma, ki hoče vedno več nagrabiti. Amerika se ne more izgovarjati z moralnim in tradicionalnimi razlogi. Zaradi tega bo morala nekoga dne položiti račune za svoje delo tudi samemu amerškemu narodu.

Japonski praznik je bil za Ameriko dan razočaranja in skrbi

Rim, 7. dec. s. Iz New Yorka poročajo, da je v središču razpravljanja poročilo, ki ga je mornarsko ministrstvo objavilo o izgubah ameriških pomorskih sil pred letom dni v Pearl Harbour. Predsednik mornarskega odbora v senatu Wales je ostro obtožil dejstvo, da informacije o ameriških izgubah niso bile objavljene že prej. Da je enakega mnenja, je izjavil demokratski senator Weheler. Šef republikancev Mac Neary je pa izjavil, da se mu ne zdi uvaževanja vreden noben razlog za prikrivanje škode, ki jo je utrpela ameriška mornarica pri Pearl Harbour. Navedbe v poročilu mornarskega ministrstva, da je uspešno japonskim letalom uničilo 177 ameriških letal, ubiti ali raniti nad 4500 oseb in potopiti ali poškodovati 19 ladij od teh 8 linjskih ladij, poudarjajo z več strani, naj bi zadostno pojasnile Američanom, kako velike važnosti je letalstvo v moderni vojni.

Tisk v splošnem obžaluje, da se je poročilo mornarskega ministrstva tako zakasnilo. »New York Herald Tribune« poudarja, da ni mogoče razumeti zakaj so bila tako važna dejstva objavljena tako zakasnitvijo. List nadaljuje, da kažejo slike, ki jih je cenzura dovolila objaviti v zvezi s poročilom, kako hud je bil udarec s katerim je bila zlomljena hrbenica ameriške mornarice in Amerika omrtvičena v naslednjih mesecih na Pacifiku.

Rim, 7. dec. s. Po podatkih o potopitvah, ki jih je objavila »Associated Press«, je bilo od dneva ko so Japonci napadli Pearl Harbour, potopljenih 548 trgovskih ladij ali ladij v službi sovražnika Stevika je očitno nepopolna. Ne Američani ne Angliji se ne odpovedo svojemu sistemu najavljanja izgub po kapljicah in v časovnih presledkih.

Rim, 7. dec. s. Za reakcijo ameriške javnosti v zvezi z japonskim napadom na Pearl Harbour, o katerem je poročalo mornarsko ministrstvo so značilne ostre kritike zaradi zakasnitve objave poročila o napadu in izgubah »Baltimore Sun« piše, da je poročilo za večino Američanov prišlo kakor strel iz neba prav enako, kakor bi bilo to pred letom dni.

Človeške izgube Amerike v prvem letu vojne

Buenos Aires, 8. dec. s. Po uradnem poročilu washingtonske vlade znašajo izgube ameriških oboroženih sil v prvem letu vojne 58.307 mrtvih, ranjenih, pogrešanih in ujetnikov, od teh 35.678 pripadajočih vojski.

Prodor v sovražne pozicije na odseku Kalinin

Samo na tem odseku je bilo uničenih 1051 sovjetskih tankov — Uspešni boji na Kavkazu in kolenu Dima — Brezuspšne boljševiške akcije

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Med operacijami nemških in rumunskih napadalnih oddelkov so bile na Kavkazu uničene močno utrjene postojanke nasproti nika. Würtemberski grenadirji so obdržali pred silnim protinapadom: neko višinsko pestoženje, ki je bilo nedavno zavzeta. V borbah, ki trajajo v področju Tera-ka, je neki oklopni zbor v zadnjih urah ujel 6670 sovražnikov ter zajel ali uničil 46 oklopnih vozil, 94 topov in številno pehotno erozijo. Lovska letala so v nizkem poletu napadla sovražne železniške naprave in motorna vozila.

V velikem kolenu Dona so Sovjeti več-raj obnovili svoje silne napade z ogromnim oklopnimi skupinami. Napadi so se izjalovili spričo obrambe naših čet, katero so podpirala nemška in rumunska bojna letala.

V odseku Kalnin — Ilmensko jezero so nemške čete izvedle protinapad s tanki, predre v sovražne postojanke v globini 15 km ter se nahajajo na oskrbovalnih poteh sovražnika. Od pričetka obrambne bitke, to je od 25. novembra, je bilo v odseku neke armade ujetih nad 2500 sovražnikov, zajetih ali uničenih 1051 tankov, številni topovi in pehotno orožje sovražnika. Slabotni napadi boljševikov južno od Ladoškega jezera so se izjalovili spričo obrambnega ognja vsega orožja, preden so dosegli naše postojanke.

Na fronti v Cirenajki je topništvo obdelovalo avtomobilske kolone in postojanke sovražnih baterij.

Neprestane laži Amerike v njenih poročilih

Rim, 7. dec. s. Poveljnik Tojo Micunohu, mornarski ataše japonskega veleposlanstva pri Kviralu, je agenciji Stefani naslednje izjavil o uničenju bojnih ladij Amerike ob ponovnih pomorskih porazih v vodah Salomonskih otokov:

Po zanesljivih obvestilih je bila ameriška mornarica z eno oklopnico, ki se je nahajala na Atlantiku od prvih dni novembra, to je od tedaj, ko so se oddelki ameriške vojske izkrcali na obali francoske Se-verne Afrike prestavljena v področje Pacifika. Dejstvo, da je morala Amerika, čeprav pripisuje veliko važnost severno afriški fronti, umakniti svojo mornarico in jo premestiti v Pacifik, jasno kaže, da ameriški mornarici hudo primanjkuje bojnih edinic v tem odseku zaradi ponovnih izgub, prizadevanj od japonske mornarice. Kakor je javil japonski glavni stan, je 8 japonskih rusilcev potopilo v noči na 30. november pred otokom Lunga močno sovražno mornarico, sestoečo iz ene oklopnice, ene križarke in dveh rusilcev, dočim sta bila dva nadaljna sovražna rusilca zažgana. Japonci so izgubili en rusilec. Ameriško mornarsko ministrstvo je objavilo naslednje podatke o tej pomorski bitki: Dva velika rusilca ali verjetno križarki, 4 rusilci, 2 transportni ladij in ena japonska tovorna ladja so bile potopljene; ameriške izgube so ena potopljena križarka in več drugih poškodovanih edinic.

Ako primerjamo obe poročili lahko takoj opazimo lažnost ameriškega poročila. Ameriško mornarsko ministrstvo ni nikoli najavilo izgube oklopnice, izzen onih pri Pearl Harbour. Če bi bila objavljena resnica, da je bilo potopljenih 11 oklopnice pri tem japonskem napadu bi to zelo vznemirilo ameriški narod. V južnovzhodnem Pacifiku so bile druge za drugo potopljene sovražne bojne ladje vsehviš oklopnice in križarke najnovejše konstrukcije, ki so bile dograjene po izbruhu vojne in poslane druga za drugo v Pacifik, da bi izpolnile praznino, ki je nastala med edincami ameriške mornarice. Če bi tudi to dejstvo sporočili amerškemu narodu, bi bil ameriški narod gotovo še bolj vznemirljen. Zaradi tega popolnoma razumemo zakaj mora ameriško mornarsko ministrstvo objavljati lažna poročila. Resničnoljubnost in točnost japonskih poročil je priznana dejstvo. Prenos ameriške mornarice iz Atlantika v Pacifik kaže bolj kot kakršnokoli poročilo, da Ameriki zelo primanjkuje bojnih edinic na pacifiški fronti.

Prodor v sovražne pozicije na odseku Kalinin

Samo na tem odseku je bilo uničenih 1051 sovjetskih tankov — Uspešni boji na Kavkazu in kolenu Dima — Brezuspšne boljševiške akcije

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Med operacijami nemških in rumunskih napadalnih oddelkov so bile na Kavkazu uničene močno utrjene postojanke nasproti nika. Würtemberski grenadirji so obdržali pred silnim protinapadom: neko višinsko pestoženje, ki je bilo nedavno zavzeta. V borbah, ki trajajo v področju Tera-ka, je neki oklopni zbor v zadnjih urah ujel 6670 sovražnikov ter zajel ali uničil 46 oklopnih vozil, 94 topov in številno pehotno erozijo. Lovska letala so v nizkem poletu napadla sovražne železniške naprave in motorna vozila.

V velikem kolenu Dona so Sovjeti več-raj obnovili svoje silne napade z ogromnim oklopnimi skupinami. Napadi so se izjalovili spričo obrambe naših čet, katero so podpirala nemška in rumunska bojna letala.

V odseku Kalnin — Ilmensko jezero so nemške čete izvedle protinapad s tanki, predre v sovražne postojanke v globini 15 km ter se nahajajo na oskrbovalnih poteh sovražnika. Od pričetka obrambne bitke, to je od 25. novembra, je bilo v odseku neke armade ujetih nad 2500 sovražnikov, zajetih ali uničenih 1051 tankov, številni topovi in pehotno orožje sovražnika. Slabotni napadi boljševikov južno od Ladoškega jezera so se izjalovili spričo obrambnega ognja vsega orožja, preden so dosegli naše postojanke.

Na fronti v Cirenajki je topništvo obdelovalo avtomobilske kolone in postojanke sovražnih baterij.

Sovjetska ofenziva ostala brez uspeha

Berlin, 7. dec. s. Glede položaja na vzhodu izjavljajo v pristojnih vojaških krogih, da obe sovjetski ofenzivi nista dosegli doselej nobenega praktičnega uspeha. Izvedenih je bilo samo nekaj prodorov omejenega obsega v kolenu Dona in v področju Stalingrada ter drugod, manj važnih tudi severozapadno od Moskve. Povsod so pa nemške in zavezniške čete obdržale iniciativo. Protiterore nemškega vrhovnega poveljstva so bile in so še vedno zelo učinkovite.

Osnutek ljublanskega proračuna

Proračun mestnega zaklada znaša 43.376.059 in
mestnih podjetij 36.187.073 lir

Ljubljana, 9. decembra

Te dni je v mestnem trošarinskem uradu razložen osnutek proračuna Ljubljanske občine za l. 1943. Kakor znano je proračunsko leto že nekaj let istovetno s koledarskim letom, zato je moralo biti opravljeno že vse delo za novi proračun. Osnutek proračuna sam in pravilniki nam kažejo, da niso zamišljene nobene večje spremembe. Razumljivo je, da bo treba varčevati tudi v novem proračunskem letu, zato niso mogli izdatki za kakšno posebno večjo dela. Osnutek proračuna vendar določa nekoliko večje izdatke in dohodek kakor so bili določeni za letošnje proračunsko leto. Tudi to nam postane razumljivo, če vemo, da je mesto živ organizem ter da se neprestano razvija. Potreba je vedno več. Upoštevati je seveda tudi treba, da se kolikor toliko tudi gibljejo cene in mezde. Lahko pa rečemo, da se novi osnutek proračuna ne razlikuje bistveno od lanskega.

Osnutek proračuna se deli v tri dele: prvi del vsebuje proračun mestnega zaklada, slede proračuni mestnih podjetij in končno specialni proračuni. Proračun mestnega zaklada vsebuje skupno 43.376.059 L izdatkov kakor dohodkov. Za letošnji proračun je bil določen znesek 41.553.723 ali 1.722.336 L manj. Vidimo torej, da v proračunu mestnega zaklada ni skoraj nobene spremembe. To nam postane še bolj jasno, če si ogledamo proračune posameznih strok mestnega zaklada. Osebnih izdatki so proračunani na 11.505.667 (letos 10.709.616); zvišanje znaša le 796.046 L. Stvarni izdatki so določeni na 31.770.397 (letos 30.844.107) ter so za 926.290 višji kakor v letošnjem proračunu. Pregled osebnih izdatkov nam pokaže: funkcije pristojbine znašajo 120 tisoč (36.480) ali 83.520 L več; prejemki občinskih uslužbenecov so proračunani na 9.618.538 (8.741.004 ali 877.534) več; pokojnine so določene na 1.609.741 (1.818.238; za 208.497 manj); pavšali za posmrtnine 36.000 L je ostal nespremenjen; osebne nagrade in doklade so določene na 113.783 (70.294; za 43.489 L več). Proračun mestnega zaklada se deli po strokah tako: izdatki obče upravnega oblastva znašajo 3.144.723 (2.729.983; ali 414.740) več; osebna in imovinska varnost 1.320.185 (1 mil. 251.429; za 68.756) več; prosveta 1.379.985 (1.476.917; za 96.932 manj); finančna stroka 3.795.606 (4.091.552; za 295.946 manj); stavbna stroka 6.471.345 (5.707.117; 764 tisoč 228) več; zdravstvo 984.006 (1 mil. 133.223; 169.217 manj); socialno skrbstvo 4.878.460 (nespremenjeno); trgovina, obrt in industrija 139.048 (122.777; za 16.271) več; občinsko gospodarstvo 3.961.912

(2.801.759; 1.160.153) več; kmetijstvo živinoreja, sadjarstvo, vrtnarstvo in gozdarstvo 616.632 (581.332; 35.300) več; subvencije, podpore, stipendije 1.724.608 (1 mil. 706.454; 18.154) več; proračunska rezerva 2.786.800 (3.784.422; 997.622 manj).

Te izdatke nameravajo kriti z naslednjimi dohodki: občinske doklade na državne neposredne davke 3.400.000 (3.930.000; 530 tisoč manj); občinske davščine, takse in pristojbine 11.159.225 (10.187.672; 971.553) več; trošarine 21.000.000 (20.000.000; 1.000.000) več; odkup osebnega dela 150 tisoč (75.000; 75.000) več; dohodki od premoženja 1.340.594 (1.383.425; 43.831 manj); zdravstvo 78.850 (53.850; 25.000) več; socialno skrbstvo 83.044 (183.074; 110.030 manj); finančna stroka 359.987 (290.388; 69.599) več; razni dohodki 1.924.566 (3.270.314; 1.345.748 manj); razni neprilicani dohodki 60.000 (30.000; 30.000 manj); dolgovani dohodki prejšnjih let 3.719.793 (2.100.000; 1.619.793) več. Skupni dohodki so za 3.790.945 Lir proračunani višji kakor v letošnjem proračunu.

Izdatki kakor dohodki mestnih podjetij so proračunani na 36.187.073 L (27.378.830 ali 8.808.243) več. Od tega odpade na Zdravstveno metna podjetja 27.026.130 (20.824.721 ali 6.201.409) več. Mestno tramvajsko podjetje ni všteto med Zdrženimi mestnimi podjetji in njegov proračun znaša 8.973.900 (6.399.361 ali 2.574.539) več. Pregled proračunov Zdrženih mestnih podjetij nam pokaže: elektrarna 15.175.987 (11.098.700 ali 4.077.287) več; plinarna 4.987.859 (4.155.956 ali 831.903) več; klavnica in mlin 135.112 (1.159.186 ali 424.074 manj); vodovod 2.807.112 (2.072.775 ali 734.337) več; pogrebni zavod 1.295.326 (843.982 ali 451.344) več; pristava 1.657.374 (883.393 ali 773.981) več; uprava mestnih podjetij 459.000 (210.729 ali 248.271) več.

Specialnih proračunov je 7: obligacijsko, gradbeno in investicijsko posojilo 1.430.000 (1.422.000 ali 8.000) več; regulacijski sklad 235.700 (689.683 ali 453.983 manj); Delavski dom 1.061.260 (725.000 ali 336.260) več; pokojninski sklad mestnih uslužbenecov 346.589 (222.154 ali 124.435) več; mestna delaavska zavarovalnica 617.125 (561.932 ali 55.193) več; meštanska imovina 265.768 (255.454 ali 10.314) več; ustanove 108.841 (110.412 ali 1.571) manj. Skupaj znašajo specialni proračuni 4.065.283 (3.986.635 ali 78.648 manj). Ustanov je 22.

Vsi proračuni skupaj znašajo 83.528.415 (72.928.188 ali 10.600.227) več. Proračun mestnega zaklada in mestnih podjetij pa znašata skupaj 79.463.132 (68.941.553 ali 10.521.579) več.

Glasbena Ljubljana uživa simfonične lepote Z navdušenjem je sprejela izbrane simfonične skladbe G. Rossinija, E. Griega, A. Lajovca in A. Dvořaka ter popolnoma napolnila veliko unionsko dvorano

Ljubljana, 8. decembra
Na snočnjem tretjem simfoničnem koncertu smo imeli priliko poslušati izpopolnjevanje ter napredek v skladnem, stapljanjem se sodelovanju vseh delov simfoničnega orkestra. Izvajali so z občutjem in tehnično dognanostjo zelo poučen simfonični spored, ki so značilno odražali ob obeh prejšnjih in ki so ga organizatorji zelo spretno ter smiselno sestavili. Trem predstavnikom romantike Rossinija, Griega in Dvořaka se je pridružil Lajovca. S tem je bilo ustrezno želji, da bi bilo uvrščeno v program vsakega izmed simfoničnih večerov primeren donatelo delo. Tako je povsem zadovoljivo nastopila teh stalnih simfoničnih koncertov, da seznanijo naše ljubljane občinstvo z najrazvostnejšimi tujimi, pa tudi z domačimi simfoničnimi skladbami.

Uvodoma je pritegnil našo pozornost ter jo razgaljal eden izmed najlepših bisserov Rossinijevega glasbenega genija. O glasbi »Labo« iz Pesarja je bilo mnogo govora ob pravi Rossinijeve 150letnice. Snoči je v vsej svoji oblikovni dognanosti, živahni ritmiki, izvrstni instrumentalni svetlo zažarela predgraja k znameniti operi »Tancredi«, s katero si je priboril Rossini 1. 1813. mednarodni sloves. Ko smo se poglabljali v zanos in melodično sočnost te skladbe, smo se lahko upravičeno spomnili neverjetnega uspeha, ki ga je doživela ta opera ob svojih beneških krstnih predstavah 6. aprila 1813, ko je beneško glasbeno občinstvo s svojimi lepotami ter glasbenimi vrednostmi tako navdušilo. Vse znane Rossinijeve instrumentalne skladbe, tematične odlike so bile v snočnji simfonični reprodukciji izvrstno poudarjene.

Naslednja skladba nas je presadila iz topline južnega sonca, ognjetočnega poleta v čudovito nordijsko sredino, od koder nam zaupno zvenijo nasproti akordi »Chopina s severa« Edvarda Griega. Dva orjaška mošta sta se vzpela v višine norveške glasbene slave. Prvi, J. S. Svendsen, je oplajal norveško glasbeno bogastvo s prilivi iz Beethovne in Wagnerjeve zakladnice. Drugemu, E. Griegu, pa je bilo usojeno, da je ohranjal ter razvijal norveške ritmične, melodične in harmonične posebnosti ter da je obogatil evropsko glasbo z njeno. joč iz njihovih bistrih izvirkov. In tako smo se ob njegovem »Koncertu za klavir in orkester op. 16« zazrli v slikovito romantiko nordijske, predvsem norveške prirode, katere pisana nasprotja se tako krepko odražajo v kontrastih zasneženih, strmih gorskih vrhov, globoko zasekanih fjordov na eni ter vabljivih dolin na drugi strani. Mogočno valujoče morskno vodovje vzbuja primero s hrupno in sumno zburbo, čimi gorskim potoki ter hudourniki, pa tudi s prelepimi, pomirjujočimi jezeri. Tudi v Griegovih zasnutkih so prisrčni odmevi tega nordijskega stvarstva, tudi v njegovem snoči izvajanjem »Koncertu za klavir in orkester« se tako živahno, učinkovito mejnjujejo v vseh treh stvarkih orkestra. Igrivi motivi s koralno svečanostjo dostojanstvom toinov, ob katerih se mestoma vsipajo folklorni utrinki ter svetlo zaiskrijo iskre norveške narodne spevnosti.

Pri verodostojni interpretaciji te Griegove skladbe je doživel s svojim solističnim izvajanjem sijajen uspeh naš slavniki klavirski virtuos prof. Anton Tröst. Ta uspeh se je stopnjeval do triuma. Tröst je svetlo občinstvo s svojim očarljivim, pre-

gnantnim podajanjem, s svojim čarodejnim mojimstvom tako potegnil v svojo sredino, da sta bila dirigent ter orkester v pozorno si poslušalcev kakor nekoliko prikrajšana. Dirigent D. M. Sijanec je orkestrske naloge v tej točki tako spretno uravnaval, da so tem veličastne, tem svetleje in močnejše izstopali mojstriščar priprani klavirski toni. Prof. A. Tröst oblikuje svojo reprodukcijo umetnost z vso močjo svoje bogate čustvenosti, svojega žarkega občutja in z vsem svojim tehničnim dovršenostvom. Ko sedi pri klavirju in suvereno udarja po tipkah, je z vsem svojim bistvom poglavljen v prelesten sen, ki ga razpreda Griegov genij v tej divni simfonični skladbi. Poslušalci so se ves čas dobro zavedali, ko ga imajo pred seboj. Ko je bila skladba odigrana, se je usula plaha spontanega priznanja. Vedno iznova je moral naš klavirski virtuos na oder, obdarovan s šopki, da ustreže želji občinstva, ki ga je z navdušenim ploskanjem vabilo na oder in ki se mu je hotelo s tem odločiti za dorežljivo obilje glasbenega, umetniškega užitka.

Tudi Lajovčev »Andante« priča o moštrstvu. Ta domača simfonična skladba, ki je doživela svoj krst pred 38 leti, očituje vse znane odlike skladatelja Antona Lajovca, ki orkestrski sijajno obvladuje. Snuje v klasičnem slogu; globokoča zasnutka ter mirno dostojanstvo tonov sta njegova domena. Njegov »Andante« sestavljajo trije stavki: Glavemu prvemu in srednjemu stavku sledi tretji stavek, ki pa je v bistvu le nadaljevanje oziroma ponavljanje prvega glavnega stavka z nekaterimi spremembami. Viška sta v tretjem delu prvega glavnega stavka ter v stopnjevanju orkestra v drugem delu srednjega stavka. Dirigent D. M. Sijanec se je zelo potrudil, da bi čim bolje podčrtal simfonične lepote, ki jih vsebuje »Andante« našega prvega simfoničnega skladatelja.

Ob sklepu se je oglašala še Dvořakova glasbena muza, prepolna optimizma, v kateri glasbenem snovanju je zmerom nedelja, pomlad. O Dvořaku je dejal R. Schumann: Kamorkoli pogleda, povsod sliši melodijo. On je z vsem svojim bistvom muzik. Ton, zvoki, glasla prepaajo vse njegove življenje. Z glasbo čuti, misli, živi. Njegova moč ni v premišljevanju, ampak v podzavestnem ustvarjanju; tukaj vznikajo Dvořakova najbolj genialna, nesmrtna dela. Njegova domena je v tam, kjer se lahko posveča samo zvokom. Ko pa želi Dvořak ustvarjati s splošnim tokom, se prizkuša tudi v programski glasbi. Kritika zatrjuje, da je na tem področju gleda sloga razočaral in da »log njegovih simfoničnih pesnit« na Erbenove balade ne more zadovoljiti, čeprav so te pesnitve v glasbenem pogledu prekrasne. Tako smo se ob njegovi »Divji ženki«, ki so se v njej godala in pihala tako prepičljivo uveljavila, navzile omenjenim trditvam glasbene kritike, doobra navzili vseh Dvořakovih skladateljskih zamislekov. Odlike te njegove pretrajljive simfonične pesnitve so namreč tako pozitivne, visoke, da nas povsem prevzamejo in da popolnoma pozabimo na dmnvene nedostatke in gradnji Dvořakovih simfoničnih pesnitve.

Koncertni spored je bil zaključen z Dvořakovima slovanškima plesoma, ob katerih razbura folklorne sledove in ob katerih se nehote spomni Smetanovih »Českých plesov« (Češke tance), ki so se porajali ob

pojavi Brahmovih »Madžarskih plesov«. Obema je sledil Dvořak s svojimi »Slovanškimi plesi«. Toda dočim je oblikoval Smetana plesne motive v posamezne plesne, godbene pesmi, je ustvarjal Dvořak plesno godbo, prepleteno in oplojeno s folklornimi godbenimi značilnostmi. Sklepná skladba se je po prisrčnih, blagovnečih plesnih motivih razrasla v mogočen finale, v katerem se je izjavljala sila našega simfoničnega orkestra stopnjevala do močne učinkovitosti.

Dirigent D. M. Sijanec si je prizadeval, da bi bili odtenki posameznih izvajanih skladb čim verneje prikazani ter da bi bile različnosti čim bolj podčrtane. Izrazne, izvajalne možnosti posameznih orkestrskih delov smo tako uravnavali, racionalno usmerjali, tako da pridejo v potrebnem trenutku do polne veljave. Kakor mu razgledanost v glasbeni literaturi in poznavanje najfinjših odtenkov najznamenitejših simfoničnih skladb omogočata zanesljivo interpretacijo, tako je temeljito poznavanje, podrobna presoja zmogljivosti posameznih orkestrskih delov jamstvo uspeha v suverenum vodstvu. Pod njegovo spretno taktirko se naš simfonični orkester, ki je tudi to pot svojo nalogo imenito opravil, zadovoljivo razvijal. Omeniti je zlasti godalni orkester, ki zasluži posebno priznanje za izvrstno, enotno lokovanje ter intonacijo. Pa tudi pihala, trobila in tolkala so vse bolj usoglašujejo v prijetnem sozvočju orkestrske celote.

Občinstvo, med katerim so bili številni odlični predstavniki ljubljanskega kulturnega in glasbenega življenja, je bilo zelo hvalno in je izjavljalo toplo vzklialo. Zeleti je, da bi zakasneli ne povzročali zamude v pričetku koncerta.

Sportni pregled

Zaključek tableteniskega prvenstvenega turnirja

V ponedeljek popoldne se je v dvorani pri Mikliču nadaljeval prvenstveni tableteniski turnir, o katerega nedeljskih rezultatih smo poročali v ponedeljek. Na sporedu so bile igre, ki so odločile o končni razvrstitvi v turnirju druge kategorije.

Kakor so splošno pričakovali, je zmagal Poženel, ki je presenetil že v turnirju prve kategorije, kjer si je osvojil drugo mesto. Nobeden izmed njegovih nasprotnikov ni mogel učinkovito parirati njegovih silovitih udarcev in čim je bil mladi igralec v elementu, je bil nasprotnik izgubljen. Edini, ki mu je odvzel set, je bil Gabrovšek.

Rezultati turnirja druge kategorije so od tretjega kola naprej naslednji:

III. kolo: Tršinar-Rus 2:0, Florijanc-Brčelj 1:2, Moran-Novak 2:0, Grünfeld-Cobal 2:0, Šubert-Padovan 2:0, Poženel-Dobravac w.o., Tušar-Bajec 2:0 in Gabrovšek-Pogačar 2:0.

IV. kolo: Tršinar-Florijanc 2:0, Moran-Grünfeld 2:0, Poženel-Šubert w.o., Gabrovšek-Tušar 2:0.

Polfinale: Tršinar-Moran 2:1, Poženel-Gabrovšek 2:1.

Finale: Poženel-Tršinar 2:0.

Poženel je kot zmagovalček prejel za nagrado lepo zapeljivo uro. Vsekakor čuden slučaj, da je en igralec na enem turnirju prijel dve enaki nagradi. Zapeljivo uro je Poženel dobil namreč tudi v nedeljo zvečer, ko so razdelili darila za uspehe v turnirju prve kategorije. Nagradjeni so bili vsi, ki so prišli v polfinale.

Po zaključku naj se ustavimo z dobrohotnim nasvetom še pri gledalcih. Stara navada je, da izražajo gledalci tudi pri tabletenisu svoje veselje nad uspehi igralca in ga bodrijo. V tem ni mladi nedostupnega in toliko mora že vsak nastopajočih prenesti, čeprav je tudi hurosko vpitje kot odobravanje nepotrebno. Nikakor se pa ne strinjamo in želimo, da se čim prej opusti odobravanje, ko ga nasprotnik »polomi«. Tak način izpovedovanja ni sporten in tudi ne vpliva dobro na nasprotnega igralca. Publika igralca ne sme deprimirati, temveč ga mora izpodbiti. Prav tako tudi njegovega nasprotnika.

Želimo, da bi v tej smeri vplivali na svoje člane tudi posamezni klubi, saj so njihovi člani tvorili vedno večino tistih, ki so »drakali«. Aktivni sportnik mora še celo dati najboljši vzgled.

V boksarskem troboju v Berlinu je zmagala Nemčija

V Berlinu se je včeraj končal boksarski turnir med Nemčijo, Italijo in Madžarsko. Zaključnim borbam je prisostvovalo mnogo gledalcev, med njimi tudi vodja nemškega sporta von Tschammer und Osten ter predsednik italijanskega boksarske zveze dr. Vittorio Mussolini.

Po zaključnih borbah je bila končna ocena po državah naslednja: 1. Nemčija 28 točk, 2. Madžarska 12, 3. Italija 8 točk. Nemško moštvo je sprejelo v dar darilo Adolfa Hitlerja.

V diviziji C je v nedeljo Pro Gorizia premagala Ponziano 1:0 (1:0), Grion-Mogliano 8:0 (4:0), Treviso-Pieris 7:2 (2:2), Ampelea-Distetto 4:1 (2:0), Monfalcone-Vittorio Veneto 1:1 (0:1) in Fiumana-Magazzini Generali 4:3 (1:2). V tabeli vodi Pro Gorizia z nasokom 6 točk pred Grionom, ki je na drugem mestu. V diviziji C bodo prihodnje nedeljo igrali zadnje začetno kolo. Sledilo bo 14 dni počitka. Povratne tekme se bodo začele v nedeljo 3. januarja.

Madžarska nogometna zveza je že sestavila del svojega mednarodnega sporeda za prihodnje leto. Po teh podatkih bo konec aprila igrala madžarska nogometna reprezentanca proti Italiji v Budimpešti, v maju proti Švici v Švici, 6. junija proti Bolgariji v Sofiji, konec oktobra proti Bolgariji v Budimpešti in končno proti Švedski konec junija v Stockholmu in v oktobru v Budimpešti. Razen tega je skoro gotovo, da bodo Madžari nastopili v Zagrebu proti Hrvatim in v Budimpešti in v Berlinu proti Nemcem.

Tirana-Košovo 2:0. V glavnem mestu Albanije Tirani je bila prejšnjo nedeljo z velikim zanimanjem pričakovana nogometna tekma med reprezentancama Tirane in Kosova. Moštvo Tirane je bilo boljše in je zmagalo 2:0. Tekmi je prisostvovalo okoli 8000 gledalcev.

Ustanovitev telovadne zveze na Hrvatskem. Na Hrvatskem je bila nedavno ustanovljena telovadna zveza. Za predsednika je bil imenovan Branimir Resch.

Delitev krompirja, fižola in sira

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata objavlja:

Krompir: Dne 23. novembra t.l. se je začela zadnja delitev krompirja letošnjega pridelka, ki se bo zaključila z dnem 13. decembra. Kdor si krompirja ni nabavil do tega dneva, zgubi pravico do nabave krompirja.

Svetujemo, naj si vsaka družina napravi malo zalogo, ki naj traja do novega pridelka 1943.

Fižol: V teku je delitev 1 kg fižola na osebo z odrezkom »H«. Ta delitev se bo zaključila z dnem 19. decembra.

Sir: Delitev sira, ki je bila naznanjena za november, se bo začela z 9. decembrom na odrezka »A« in »B« navadne živilske nakaznice.

Spojitev občin Kočevje mesto in okolica

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, smatrajoč za potrebno in umestno, da se občini Kočevje-mesto in Kočevje-okolica spojita, odreja:

Občini Kočevje-mesto in Kočevje-okolica se spojita v eno samo občino, ki dobi imo Kočevje.

Občinski sedež ostane v mestu Kočevju, ki je glavni kraj združene občine.

Okrajni komisar v Kočevju naj izvrši to naredbo in odredi potrebe ukrepe da se uredijo morebitna vprašanja imovinskega, davčnega ali drugega značaja v zvezi s spojitvijo teh občin.

Ljubljana, dne 25. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emilio Grazioli

Imenovanje komisarja za »Bolniški fond«

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, in smatrajoč za umestno, da se razpusti uprava »Bolniškega fonda«, ustanovljena z naredbo prometnega ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije z dne 30. maja 1922, št. 16.276/22, in da se imenuje izredni komisar, odloča:

Redna uprava »Bolniškega fonda«, ustanovljena z naredbo prometnega ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije z dne 30. maja 1922, št. 16.276/22, se razpušča.

Za izrednega komisarja navedene ustanove se imenuje comm. dr. ing. Faust Gianarolli, višji glavni inšpektor državnih železnic, ki so mu v zvezi s tem poverjeni vsi posli, za katere so pristojni organi redne uprave te ustanove.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 2. decembra 1942-XXI.

Visoki komisar: Emilio Grazioli

Iz pokrajine Gorizia

Na polju slave je padel 26-letni podporočnik pilot Valter Batti, rodom iz Gorizije. Svečan je bil njegov pogreb v Goriziji. Pokojni Batti je bil vpisan v GUF-u »Resena«. Bil je doktor trgovske vede. Več let je bil uradnik pri gorizijski hranilnici. Posvetil se je sportnemu letalstvu. Ob vstopu pod orožje je bil uvrščen v oddelke lovcev. Bil je izvrsten pilot in hraber borec. V mrtvaškem sprevodu, ki se je razvil po prevozu njegovih telesnih ostankov v Gorizijo, so korakali številni gorizijski odličniki, med njimi zastopnik Zveznega tajnika Molina dr. Piccinini.

Ljudsko gibanje, v Goriziji so bila dne 2. decembra tri rojstva in tri poroke. Smrtnih primerov ni bilo. Dne 30. novembra je bilo v Goriziji sedem rojstev in sedem smrtih primerov. Porok ni bilo.

Ob 11. obletnici smrti nadškofa Sedeja je bila dne 2. decembra v gorizijski stolnici svečana maša zadušnica. Prisostvoval ji je gorizijski nadškof mons. K. Margotti.

Lep uspeh kvarteta Bogo. V goriziskem Kulturnem krožku je nastopil te dni odlični kvartet Bogo. Kvartetovci so odlično izvajali izbran koncertni spored in so želi toplo priznanje gorizijskega kulturnega občinstva. Izvrstno so podali Haydnov kvartet op. 76, Malipierov kvartet in Borodinovo kvartetno skladbo. Na prvi violini je igral Bruno Bogo, na drugi Aldo Nardi, na violi Aldo Loger, na čelu Marko Fanello.

Vsak dan nezgode. Na 18letnega Konrada Cernica iz S. Pietra 130 je padel sod in mu zlomil desno nogo. Deblo je padlo z voza na 39letnega Ludvika Volfa iz S. Osvalda pri Gracovi in mu poškodovalo desno nogo in gležnje. Po levi se je vsekali s sekirjo pri sekanju drv Albert Bellinger iz Moncorone. Desno nadlahtnico si je zlomil pri padcu čez stopnišče 50-letni Friderik Kren iz ulice Ronco delle Vigne v Goriziji. Slična nezgoda je doletela gospodinjko Elizabeto Visintin iz ulice Udine v Cormonsu, ki si je pri padcu čez stopnice zlomila levo nadlahtnico. Med igro se je ponesrečil 15letni Emil Compare iz S. Croce di Aidussina, ki ima poškodbo po obrazu in zlasti čelu. Petletna Stefanja Bait iz Sottolmina 23 si je zlomila pri padcu s peči desni komolec. Poškodbe po obrazu in nogah ima 62letni Josip Cergoli iz S. Floriana v Colliu, ki ga je povzročil neki avtokar. Levo ključnico si je zlomil pri padcu po stopnicah 54letni Michael Mauri iz Zagorje. Levo nogo si je ranila pri izstopanju iz vlaka 38letna Ana Ruzzer iz ulice Morelli. — Levo nadlaht-

nico si je ranil pri padcu s kolea 64letni Alojz Kumar iz ulice Duca d'Aosta. — Po levem kolenu se je pobil med igro 10letna Marija Craioni iz ulice 24. Maggio. — Levo podlahtnico si je zlomil pri padcu po stopnicah 65letni Filip Medoot iz Mosse. — Desno koželjnico si je poškodoval pri nesrečnem padcu z voza poljedelec Albert Zivec iz Dolegne v Colliu. — Kos železa je padel na glavo 40letnemu delavcu Avgustu Tononu ter mu jo ranil. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v gorizijski bolnišnici Brigata Pavia.

Pričetek operne sezone. V soboto 5. decembra je bila v goriziskem Verdijevem gledališču otvoritvena predstava v novi gledališki sezoni. Upozorili so Verdijevo opero »Rigoletto«. V naslovni vlogi je sodeloval eden najboljših italijanskih baritonov Karos Galeffi, ki je nastopal s prodornim uspehom na najodličnejših italijanskih opernih odrih, med drugim na Scali ter v rimskem Kri. opernem gledališču. Kot Gilda je nastopila izvrstna sopranistka Klara Bergamini. Na talje sta se imenito uveljavila Rudolf Moraro v vlogi Mantovskega vojvode ter Ernest Fumagalli kot Sparafucile. Sledi uprizoritev Puccinijeve opere »Butterfly« in še dveh drugih oper. Pri »Butterfly« sodelujejo Avgust Ferrato, Spartaco Marchi in Vladimiro Lozzi. Organizacija opernih predstav je poverjena znanimu organizatorju gledaliških predstav dr. Lidu De Mareo.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 9. decembra: Peter Fournier, Levkadija

DANAS NJE PRIREDITVE
Kino Matica: Kontesa Castiglione
Kino Sloga: Vila na prodaj!
Kino Union: Dvboj

Umetniška razstava Musić-Sedej-Zonič v Jakopičevem paviljonu
Umetniška razstava Franca Pavlova v galeriji Obersnel

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Deu-
Klanjšček Dia, Cesta Arlele Rea 4, Bo-
hinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 10. decembra: ob 16.30: Sestero
Oseb izde avtorja. Red Četrtek

OPERA

Četrtek, 10. decembra: ob 16: La Boheme,
Red Premierski
Petek, 11. decembra: zaprt
Sobota, 12. decembra: ob 16: Thais, Izven.
Cene od 24 lir navzdol

Iz Srbije

Pridelovanje tobaka v letu 194

Med rastlinsko hrano pripada žitu zelo važno mesto

Žito vsebuje največ ogljikovih vodikov in je zato zelo nasitljivo — Poskusi s sojino moko so se le delno obnesli

Ljubljana, 9. decembra.

V prvem članku, posnetem po izjavah izvršnega učenika s. Mr. Adelinde Žuk: Hranoslovje smo med drugim ugotovili, da je vsa človeška hrana rastlinskega ali živalskega izvora. Dames si bomo ogledali po istem viru, vendar poglavje iz prve polovice živili. Omejili se bomo iz rastlinske hrane samo na pomen žitaric s posebnim ozirom na vsakdanji kruh. Med žito prštevamo pšenico, rž, ječmen, koruzo, oves, ajdo, pros in riž. Od teh uspevajo pri nas vsa razen riža, ki ga prav tako mnogo poznamo.

Kemična sestava žita

Da bomo zali pravilno ceniti in ravnati z žitom, je zelo važno vedeti, kako je žito zrnato sestavljeno. Vsako zrnico ima tri sestavne dele: semensko lupino, jedro in kalček. Vsa tri plasti vsebujejo posebne za telo važne hranilne snovi. Semenska lupina sestoji iz petih slojev plasti. Od teh je za našo hrano samo peti notranja plast, ki vsebuje beljakovine, rudninske snovi in vitamine. Prve štiri plasti so neprebavne. Jedro vsebuje največ škroba, kalček pa tošče, lecitini, beljakovine in vitamine B.

Kemična sestava posameznih vrst žita kaže, da vsebujejo največ ogljikovih vodikov. Za to smo zadnjič povedali, da so zelo važna telo kurivo in da je hrana, ki vsebuje mnogo ogljikovih vodikov, precej cenejša. Z njimi se dobro nasitimo, ker jih lahko pojemo veliko množico. Iz tega izhaja ves izredni pomen žita in žitnih izdelkov, med njimi pred vsem kruha. Posamezne vrste žita vsebujejo 60 do 70 odst. ogljikovih vodikov. Največ jih je v pšenici, najmanj pa v rižu. Tošče imata največ oves in koruza (4 do 5 odst.). Ostala žita jih vsebujejo 1 do 2 odst. Rudninski snovi je še manj kakor tošče. Največ jih je zopet v ovsu, ječmenu in rižu (2 do 3 odst.). Riž jih ima samo pol odstotka. Razen tega vsebujejo vsa žita tudi 12 do 15 odst. vode.

Kmečko mletje žita je boljše

Važno za hranilno vrednost žit je mletje. Žita meljejo enostavno ali na industrijski način. Enostavno meljejo domači, kmečki mlinci. Njih mlevski izdelki sicer niso tako lepi in beli, ker vsebujejo več odtrobov, so pa dokazano mnogo rednejši. Industrijsko mletje je odstrani iz moke mnogo zelo važnih snovi. Čvetna moka je sicer visoko cenjena, je pa le mrtev prah. Ugotovljeno je, da nima bela pšenična moka niti pol odstotka rudninskih snovi.

Hranilna vrednost moke je zelo različna. Ovisi na je od kakovosti in vrste žita in od načina mletja. Izvrstne domače kruhe daje ržena moka mešana s pšenično. Koruzna moka se rada pokvari, ker vsebuje mnogo tošče. Važno je tudi vedeti, da je še bolj pokvarljiva in škodljiva moka iz slabe nedozore vlačne koruze. Tako moka je velikokrat nosilka nevarne bolezni pelagre. Za njo obolijo predvsem revni ljudje, ki največ jedo koruzne moke. Tudi ječmenovo moko rabimo za peko kruha, manj se v ta namen pri nas uporablja cvetna moka. Ovsenega kruha pojedo mnogo v severnih krajih, kjer ne uspevajo druge boljše vrste žita. Važno je vedeti, da ovsena moka ne vsebuje vlečca in da jo je treba dati peči v posodah, sicer se razleže.

Vlečec je sploh zelo važna lastnost dobre moke. V njem je snov, ki jo imenujemo gliadin in ki je odločilna za okusnost in prebavljivost kruha. Dober vlečec je sestavljen iz 75 odst. gliadina in 25 odst. glutenina. Čm več je v njem gliadina, tem bolj je prežven. Ovsa, ječmena in koruzna moka vsebujejo v vlečcu več gliadina in bi jih moramo zato, da nam testo lepše vzhaja, mešati s pšenično moko.

Moko hranimo v suhih, zračnih prostorih, sicer se nam rada pokvari. Večkrat jo moramo premešati in presejati. V vlažnih prostorih, posebno če je stlačena, se rada sprime v kopicice in postane zatohtla.

Riževa moka ni primerna za peko kruha

Riž cenimo predvsem zato, ker je lahko prebavljiv. Po barvi poznamo kakovost riža. Dober nepokvarjen riž je srebrnobeel in malo rumenkaste barve. Če je zrno živo, je pokvarjen. Riževa moka za peko ni uporabna, ker ne vsebuje vlečca. Iz nje izdelujejo žganje, ki ga poznamo pod imenom arak. Pred pravo navadno riža ne pere-

mo. Podrgnemo ga samo med dvema brisačama.

Naš vsakdanji kruh

Ne bi mnogo pogrešali, če bi trdili, da je zgodovina človeštva zgodovina kruha. Pripravljali so ga in jedli že najstarejši narodi. V teku tisočletij se je seveda v pripravljalnem postopku marsikaj spremenilo, ni se pa spremenilo njegovo mesto med živili. Kruh spada med najvažnejša človeška živila. To dokazujejo tudi številke o potrebnosti. V Ljubljanski pokrajini je v normalnih časih prišlo povprečno na osebo 100 kg moka za kruho in 1 kg moka za krušno peko. Povprečno je porabil okoli pol do 1 in pol kg kruha dnevno.

Zmes, iz katere se pri nas pripravlja kruh, je zelo različna. Odločilna so seveda socialne in gospodarske razmere. Po vsaj Dolenjski prevladuje koruzni ali zmesni kruh. Pri tem pšateljica ugotavlja, da je okolnost, da se pri nas troši toliko koruzne moke za kruh in za žgance, nepopoljna. Koruzna moka ne vsebuje tritofana, t. j. aminokislina, ki je stavbna snov.

Prebavljivost kruha iz enotne moke

Kako pripravljamo kruh, je bolj ali manj vsaki gospodinjici znano. Sicer ji pa priporočamo, da si predita zadavno poglavje v »Hranoslovju«. Ogledimo si druge važne kakovosti in lastnosti kruha ter navodila za ravnanje z njim.

DNEVNE VESTI

— Zlata svetinja junaško padlemu poročniku. Zlato svetnjo je prejel v spomin poročnik-opazovalce Ugo Del Curto iz Piuja pri Sondriu. V sredi borbi s tremi sovražnimi letali, ki svoje tovarše vneto izpodbujali k odporu. Dolgo je vztrajal v nenemem boju še potem, ko ga je bila že zadela sovražna aviacija. Boril se je do poslednjega diha.

— Na polju slave sta padla pionirski poročnik Ivan Mario Magner ter poročnik oklopnih oddelkov inž. Mario Todini. Oba sta žrtvovala svoje mlado življenje na afriškem bojišču.

— Na polju slave je padel maršal ki vodja Ivo Mazzarollo iz Rima. Pobožnik je bil skvadrist in vojni prostovoljec.

— Italijansko-rumunsko go podarska izmenjava. V Rimu se je sestala italijansko-rumunsko mešana komisija za italijansko-rumunsko trgovinsko izmenjavo. Na svojem sestanku so razpravljali italijanski ter rumunski go podarski strokovnjaki o narčnih trgovinskih izmenjavah za 1943 in drugega sodelovanja v okviru obojestranskega prijateljstva. Ob zaključku temeljitih razprav sta predsednik italijanske delegacije poslanik Amadeo Giannini ter predsednik rumunske delegacije Nikolaj Rasmiriza podpisala nov trgovinski dogovor med Italijo in Rumunijo, ki bo nedvomno pospešil razvoj ter poglobitev gospodarsko-trgovinskih odnosov med obema državama. Novi dogovor predstavlja znatno okrepitev italijansko-rumunske sodelnosti ter pripravljalnosti za konstruktivno vsestransko sodelovanje.

— Zagrebški nuncij v Rimu. Zagrebški apostolski nuncij mons. Josip Ramiro Marconi je prisel v Rim. Na željniški postaji so ga sprejeli odlični predstavniki politične ter cerkvene oblasti. Mons. J. R. Marconi bo sprejel pri papežu.

— Umotno tna razstava za aliesandrijsko nagrado. Na sedežu Dopolavora v Alessandriji je bila otvorjena umetnostna razstava za prvi naci ali natečaj za nagrado mesta Alessandria, ki jo dobi slikar najlepše slike. Stevini slikarji so razstavili svoje umotnine, med katerimi prevladujejo motivi iz alessandrijske okolice. Razstava bo odprta do 20. decembra. Zanj so opazna zanimanja v vseh italijanskih umetnostnih krogih.

— Umrl je kontraadmiral O. Poggi. V Camogliju pri Genovci je umrl za posledicami razdravljive bolezni kontraadmiral Orest Poggi. Pokojnik je bil svaki admiral Sirlanija. Rojen je bil leta 1873 v Genovi in je slovel kot odlični častnik italijanske vojsne mornarice, za katere razvoj si je pridobil velike zasuge.

— Nova postojanka albanске narodne fašistične stranke. V navzočnosti italijanske generalnega konzula Casareta in albanških ter italijanskih predstavnikov je bila v italijanskem domu v Zagrebu sčevna otvoritev novo ustanovljenega fašista albanско-narodne fašistične stranke v Zagrebu. Šef delegacije PNF narodni svetnik

Črna in enotna moka ohranja vse redilne snovi, zato je črni kruh boljše od belega. Beli kruh bi morali uporabljati samo v bolniški prehrani, ker je lažje prebavljiv. Sicer je pa manj tečen. Enoten kruh ni težko prebavljiv, kakor menijo nekateri. Treba ga je le dobro zgosti in prežvečiti.

Ze mnogokrat je bilo naglašeno, da je vroč kruh nezdrav, ker je težko prebavljiv. Uživanje plesnivega kruha ni škodljivo, zato pa tudi ne priporočljivo. Uživanje kruha, ki se vleče, to je pokvarjenega kruha, je škodljivo. Kruh bi se moral po peki vsaj pol dneva ali ves dan hladiti, preden bi ga načeli. Hraniti ga moramo v suhih shranjibah, sicer se nam hitreje kvari.

Moki, iz katere pripravljamo krušno testo, dodajamo razne snovi, ki različno učinkujejo. Jajca, ki povečajo redilnost in izboljšajo okus kruha, napravijo testo bolj suho; nasprotno pa povzročajo mleko, olje in krompir, da je testo bolj volno in sočno; kruh se tudi ne posuši tako hitro. Enako učinkujejo maslo in druge toščice.

Uporaba sojine moke je dala različne uspehe. V Nemčiji so jo poskušali primesti pšenični krušni moki v zelo majhni količini (5 odst.). Poskusi so pokazali, da to, ki mu je primestana soja, ne vzhaja. Soja prehitro nabrekne in v zame pšeničnemu škrobu vlaga. Ta zato ne more narasti in nabrekni v klej. Lepe uspehe pa so dosegli s sojo pri testu iz ržene moke.

Končno še nekaj o testeninah

Kakovost testenin je odvisna od redilne vrednosti in dodatkov, iz katerih se izdelujejo ter od načina priprave v kuhinji. Domači rezanci, napravljeni iz jaje, so redilnejši kakor kupljeni. Testenine manjka-nje navadno popolne beljakovine, tošče, mineralne snovi in vitamini. Povprečnomo jih z živili, s katerimi jih uživamo.

Balestra je poudarjal v svojem nagovoru tesne vezi, ki družijo italijanski ter albanški narod. Izraze hvalečnosti je sporočil tajnik albanškega fašija.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 97, z dne 5. decembra 1942-XXI. E. F. objavlja naredbo Visokega Komisarja: Spojitev občine Kočevje-mesto in Kočevje-okolica; odločbo Visokega Komisarja: Imenovanje izrednega Komisarja »Bolniškega fonda« in obznana steklenih in keramičnih predmetov.

— Vprašanja poljedelske proizvodnje. Predsednik fašistične K. federacije poljedelcev nac. svetnik dr. Hektor Frattari je izpovedal proclan na sedežu fašistične pokrajinske zveze poljedelcev v Foggiji obšnim dekretom in zaupni kom poljedelske stroke iz foggijske pokrajine. Podrobno je obravnaval vse probleme, ki se tičejo proizvodnje ter je dal navodila za poljsko delo v novi sezoni.

— Pričetek novega kulturnega leta v Veroni. Minister R. Farinacci je otvoril v Veroni novo kulturno sezono »Italijansko-nemškega združenja«. Ob tej priliki je spregovoril o kulturnih in političnih stikih med Italijo in Nemčijo. Navzoč je bil tudi nemški glavni konzul v Milanu von Harlem, ki je poudaril pomen obojestranskega kulturnega spoznavanja.

— Pooblastila poroka z vojnim ujetnikom. V kapeli Rdečega križa v Firenci se je poročila gđ. Bruno Castrati s topniškim poročnikom S. Rigliem Nardjem. Ki je trenutno vojni ujetnik v Egiptu. Zina je zastopal pri poroki pooblaščen činovnik zastopnik.

— Legionarska razstava v Firenci. V prostorih palače Strozzi v Firenci je bila otvorjena v navzočnosti poveljnika armadnega zbora ter drugih civilnih predstavnikov legionarska umetnostna razstava, združena s časno obrtniško razstavo. Obe razstavi bosta odprti do 14. decembra.

— Italijanska fotografška umetnost. V navzočnosti portugalskega drž. podtajnika Lopesa De Almeida ter italijanskega pooblaščenega ministra Franczija je bila otvorjena v Lishoni in sicer v prostorih propagandnega tajništva fotografška razstava, ki jo je organiziral Italijanski kulturni zavod za Portugal. Razstava razodeva visoko stopnjo umetniške in tehnične dognanosti italijanskih fotograf kih izdelkov.

— Smrten padee s četrte nadstropja. 521-tni delavec Gerolamo Caleagno iz Varazze je bil zaposlen v Savoni. Delal je na zidarskem odru v višini četrtega nadstropja, ko je nenadoma izgubil ravnotežje in omahnil v globino. Obležal je s počeno lobanjo. Bil je pri prvi mrtvi.

— Nova italijanska knjigarna v Carigradu. V navzočnosti italijanskega glavnega konzula, tiskovnega atašeja pri Kr. italijanskem poslanstvu v Ankari, fašist. sk ga tajnika ter številnih pripadnikov carigradske italijanske kolonije je bila od-

čiti čez zobe prislovov in pridevnikov; natančneje, podrobneje razlage so res koristnejše, vendar samo tistim, ki jemljejo jezikovne zadeve resneje. Ko bi resneje ter vestneje gojili jezik, bi bili resnejši in vestnejši — ne le v jezikovnih zadevah. Komur se ne oglašajo vest močno, ko jezik rabi, se mu ne bo oglasila močnejše tudi, ko ga bo zlorabil.

Cemu vsi ti primeri in prisposode? Primer uči najboljše, čeprav vedno ni najboljše. Najboljši primer je pa vsekakor boljši od nerazumljivo oblikovanega slovnicega določila: bolje je, da razumesh vsaj nekaj, kakor da si domišljaš, da že veš in znaš sam vse najbolje. Najboljša slovnica je tista, ki se je učiš. Kdor se lahko česa nauči še bolje, naj se vendar uči! Čim bolj se česa naučiš, tem boljši si. Čim delj se učimo, tem bolj razumemo. Najboljši učitelj je dolga vaja. Najbolje je, da posnemajo papigo, če ti kaj ne gre v glavo; tako dolgo ponavljaj, da nihče ne ve bolje. Najlepši jezik je najpravičnejši, a najpravičnejši jezik je tisti, ki je najlepši; pisemo pravilneje, če hočemo, da bo jezik lepši. Lepote in pravilnosti jezika pa ni mogoče povsem zajeti v sama pravila: najbolje te vodi do lepega jezika ljubezen do njega. Kdor obvlada jezik bolje, kakor svoje pisane umotvore ve, da beseda ni le orodje, temveč tudi gradivo.

Morda bo kdo končno priznal, da je celo ta paša bolje ko nič ter da je boljše od slabega jezika; spovedel bo menda vsaj, da je »bolje« prislov in »boljšee« pridevnik. Če pa že sam ve to bolje, naj vsaj skrbni, da bo tudi njegov jezik boljši. Mi se pa tolažimo, da bo prihodnjič bolje; pobjoljšati se hočemo, da bo paša boljša ter da ne bo le »splevelober«.

razumljiveje, da bi razumeli laže? Vsa-kdo ne razume tako lahko, da »laže« in »lažje« tista vseeno. Ali boste razumeli »laže«, če povemo, da je »lažje« pridevnik, »laže« pa prislov? Marsikdo ne dela nobene razlike med tema besedama ter rabi za oba namena le »lažje«. Nekateri tudi trde, da je »lažje« prav tako lahko prislov, češ, nastal je iz »laglje«, ki je tudi prislov. V resnici nekatere besede lahko rabimo kot prislov ali kot pridevnik, kljub temu je pa razlikovanje potrebno med prislovi in pridevniki, čeprav na zunaj ni mogoče. Tako je n. pr. beseda »lahko« lahko prislov in pridevnik: lahko (pridevnik) besedo na jezo (pridevnik); z lepo besedo opraviš več, čeprav se ti zdi, da neprijetna beseda zveni lepo. Težko breme prenašaš težko. Letalo leti visoko; letalo je nizko in široko, ne glede na to ali leti visoko ali nizko; drevo je visoko; zraslo je visoko; gora je višja od drevesa; drevo je višje od grmovja, a grmovje raste na planinah višje kakor drevesa; stanujem visoko, tri nadstropja višje, vendar je vaše poslopje višje od našega; nizko sem padel, niže ne morem; nižje ležišče je pa varnejše od visokega. Ze smo precej bliže spoznanju, čeprav so bližje zmote.

Lahko ste opazili čudno sorodstvo med pridevniki in prislovi. Zamenjave so res lahko mogoče. Nikakor ni vseeno, ali ima beseda skromno črko več ali manj, kakor ni isto, če letalo leti visoko ali če je visoko. Želite si razumljiveje razlage, da vam bo vse to razumljiveje? Mnogo podrobneje, natančneje pa že ni mogoče vla-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih v kinu Matiči in Unionu: ob 1/2 18. in 1/2 18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Union ob 10.30. v kinu Matiči in Slogi ob 10. v vseh treh ob 1/2 14. in 1/2 18. uri

KINO MATICA — TELEFON 22-41
Očarljiva Doris Duranti v zanimivem filmu z dvora Napoleona III.

Kontessa Castiglione
Krasni kostumi! — Igralci: Andrea Checchi, Renato Cialente

KINO UNION — TELEFON 22-31
Odlični film po Puškinovi povesti

Dvboj
Glavni igralci: Fosco Giachetti, Assia Noris in drugi

KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Velika zgodovinska drama

Pia Tolomejska
Možemo ljubosumnje uničiti življenje zveste žene
V glavnih vlogah: Germana Paolieri, Carlo Tamberlani

prta v Carigradu nova, najsoodnejše urejena italijanska knjigarna. Prostorji italijanske knjigarnarje so v mestnem središču. Nova ustanova bo pomagala krepiti sadove italijanske kulture in pomaga množiti znanje italijanskega jezika.

— Devet ur po drugi poroki drugie V va. 40-letna gospodinja Terezija Sanazzaro vdova Belli omi iz Valenze se je drugie poročila in sicer z vdovelim potnikom Josipom Fossattijem, starim 48 let, doma iz Alessandrie. Toda devet ur po poroki je segla smrt po njenem možu, ki je umrl za posledicami »angine pectoris«. Tako je postala Bellisijeva devet ur po drugi poroki drugie vdova. Udarci, ki jo je zadeli, je tem težji, ker je pred svojo drugo poroko prejela vdovščino po svojem prvem možu, ki je padel na bojišču, pa je z drugo poroko izgubila pravico do omenjene vdovščine. Po smrti svojega drugega moža pa je o tala brez vdovščine in brez sredstev. Lokalni čimteljji so se zavzeli za nesrečno dvakratno vdovo.

— Monografija o sodobnih italijanskih slikarjih. Te dni je izšla poučna monografija sodobnega italijanskega slikarstva. Izdala jo je milansko založništvo »Edizioni della Conchiglia«, napisal pa Giampaolo Gianti. Monografija ima naslov »Sodobni italijanski slikarji«.

— Zvišanje proizvodnje mleka. Gospodarsko-fina čno dopolnilni vestnik agencije »Agita« poroča: Po zadnjih statističnih navedah izkazuje letna proizvodnja mleka v Italiji 68.755.000 hl. Največ mleka se pridobiva v severni Italiji, kjer znaša proizvodnja 55.248.000 hl. Na kv. km poljske in gozdne površine pride v Severni Italiji povprečno letno 458 l, v srednji Italiji 132, v južni Italiji 59, v področju otočne Italije 50. Povprečna letna proizvodnja v hl izkazuje na posamezno kravo v Severni Italiji 20, v srednji Italiji 13, v južni Italiji 13, na otočni Italiji 13. Če si ogledamo proizvodnjo mleka v posameznih pokrajinah, ki področjih, pride na posamezno kravo v hl: Milan 30 hl, Cr. mona 29, Piacenza 27, Brescia in Napoli 26, Pavia 25 na zadnjem mestu je Reggio Calabria s 6 hl. Pri vsakih 100 hl mleka pride v Sev. Italiji 18,4, za vzrejo telet; 40,9 za direktno potrošnjo in 40,7 za sirsarsko industrijo. V Srednji Italiji je to razmerje 43,2; 54,0 in 2,8. V južni Italiji 30,7; 59,2 in 10,1. Na otočni Italiji pa 34,8; 54,3 in 10,7.

— Nesreče. V zadnjih dneh so bili sprejeti v ljubljansko bolnišnico naslednji ponesrečeni: Fr. Snaj, 14-letni trgovski vajenec iz Ljubljane si je pri padcu na stopničah zlomil desno roko. — Viktor Ramovš, 43-letni tlar iz Ljubljane si je pri padcu poškodoval levo nogo. — Fr. Mlakar, 50-letni zasebnik z Starega trga pri Ložu si je pri padcu s konja zlomil desno nogo. — Alojz Zadnikar, 27-letni monter iz Rudnika si je pri padcu ranih koeno desno nogo. — Vera Piki, 46-letna zasebnica z Vrhnike, si je pri padcu na stopničah zlomila desno nogo. — Miroslav Mavec, 38-letni uradnik iz Cerinca, se je usekal v palec levice. — Ivan Gale 52-letni delavec na žagi v Dobropoljah, si je pri padcu zlomil levo nogo.

IZ LJUBLJANE

—lj Pomladno, vreme na pragu zime. Vedno bolj se moramo čuditi letošnjemu vremenu. Druga leta smo meli ob tem času že sneg in mraz. Letošnje leto je pa izredno suho. Imeli smo krasno poletje in jesen, pa tudi zdaj, ko bi moral že davno zapasti sneg, je še vedno suho vreme. Mraz je bil sicer že pritisnil, pa je zopet popustil in zadnje dni imamo zelo prijetno brez dan toplo vreme. Včeraj jutraj jee ležala nad ljubljansko kotlino nizka, gosta megla, ki se je pa proti poldnevnu razkldala in posijalo je sonce. Nebo je bilo brez najmanjšega oblaka. Ljubljancani so izkoristili, krasno vreme za izprehode. Davi magle ni bilo in so nce je sijalo že zgodaj jutraj. Skoda samo, da tako hitro zaide. Današnji dan je še lepši od včerajšnjega, ker sije sonce že dopoldne. Davi se nam je zdelo precej hladno, a minimalna temperatura je znašala je —3,2° (včeraj —3°). Zračni tlak je zelo narasel in smemo pričakovati, da bo sedajne vreme ostalo še vsaj nekaj dni nespremenjeno.

—lj Glasbena akademija priredi v petek 11. t. m. ob 18. uri v veliki filharmonični dvorani svojo prvo prokeljko. Na sporedu so pevske in instrumentalne točke. Programi po 3.— L (za dijakje 1.— L) bodo od začetka dalje obšinstvu na razpolago v Matični knjigarni.

—lj III. simfonični koncert, ki je imel v ponedeljek izredno velik umetniški uspeh, bo ponovljen s celotnim sporedom v ponedeljek 14. t. m. ob 18. uri v veliki unioński dvorani. Tuli pri tem koncertu bo sodeloval pianist prof. Anton Trost. Vstopnice so že v predprodaji v Knjigarni Glasbene Matice.

—lj Amabile Passito — Gambelara passito — pristno lalmatinsko travarico toči gostilna Lovšin.

—lj Licitacija v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti št. 15 bo v soboto 12. t. m. ob 15. uri, ko bodo prišli na dražbo predmeti, zastavljeni meseca maja. Za dražbo pripravljeni predmeti bodo razstavljeni isti

dan od 10. do 11. ure v uradnih prostorih zastavljalnice.

— Po drva naj pridejo lastniki poslovnih prostorov, javnih obratov in zavodov, ki so že dobili nakaznice za kurivo, na mestno pristavo, Povšetova ul. 12, kjer je sedaj dosti nažaganih drv. Kdor pa lahko prevzame kar cela polena naj gre ponja na sportni prostor SK Ljubljane na Ciril-Metodovi cesti (prej Tyrševa cesta).

Iz Hrvatske

— Otvoritev socialnega zavoda v Zagrebu. Ob svečani otvoritvi državnega učiteljskega socialnega zavoda v Zagrebu je državni tajnik Aleksander Seitz v daljšem govoru naglašal, da je naloga glavnice Zveze stanovskih organizacij vzgajati člane politično in socialno. Glavna zveza mora obsegati vse zaposlene Hrvate, ne glede na stan, poklic, starost ali spol, tako da bo predstavljala veliko delovno skupnost. Za njim je spregovoril vodja Zavoda Perović.

— Hrvatski delavci za Rdeči križ. V Nemčiji zaposleni hrvatski delavci so poslali hrvatskemu Rdečemu križu 100.000 kun kot dar za ranjene hrvatske vojake.

— Gostovanje dunajske opere v Zagrebu. 10. in 12. t. m. bo gostovala dunajska državna opera v Zagrebu. Vprizorila bo opero »Figarova svatba«.

— Pesnik Blumk v Zagrebu. Na povabilo Nemško-hrvatskega društva je prisel v Zagreb nemški pesnik in starostni predsednik nemške državne pisateljske zbornice Hans Friedrich Blumk. Drevi bo bral v Ljudski univerzi odlomke svojih del. Za jutri je povabilen v Varaždin, kjer bo tudi bral odlomke iz svojih del.

— Izmenjava blaga med Nemčijo in Hrvatsko. Nemški in hrvatski vladni odbor sta 30. novembra zaključila v Zagrebu svoje četrto zasedanje. Pogajanja so se vršila v prijateljskem duhu in vsa vprašanja o medsebojni izmenjavi blaga ter plačilnem prometu v prihodnjem gospodarskem letu so bila sporazumno urejena.

— Gostovanje dunajske opere. Poročali smo že, da bo gotovala te dni v Zagrebu dunajska opera, ki vpripori dve predstavi. Dirigiral bo dirigent dr. Karel Bghm.

— Teden štednje na Hrvatskem živčih Nemcev. Vodstvo na Hrvatskem živčih Nemcev je odredilo teden štednje, ki se prične 3. januarja 1943 in bo trajal do 10. januarja.

— Hrvatska lekarniška zbornica. Notranji minister je s posebno naredbo določil organizacijo in delokrog lekarniške zbornice. Zbornica ima svoj sedež v Zagrebu in posluje do končne ureditve lekarništvu pod komisarskim volstvom. Komisarju je dodeljen posvetovalni odbor 8 članov. V zbornici sta dve disciplinski sodišči.

GOSPODJE, POZOR!

KLOBUČARNA „PAJK“

Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov.

Se priporoča RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta 12. Nasproti hotela Union.

— Vodno gospodarstvo kot narodna dolžnost. V zagrebški Ljudski univerzi je predaval o jan na povabilo dekana zagrebške tehnične visoke šole prof. dr. Ludin s tehnične visoke šole v Charlottenburgu o vodnem gospodarstvu kot narodni dolžnosti. Predavatelj je obravnaval dve nalogi vodnega gospodarstva namreč izkoriščanje vode in njeno zaščito. Izkorščanje ali uporaba vode se pričinja pri preskrbi s pitno vodo in gre preko tehničnih nalog vode do kmetijstva, industrije in vodne poti kot ene najvažnejših prometnih žil sveta. Naloga zaščite vodne nabi bila regulacija rek, gradnja nasipov in preprečevanje poplavl. Kanalizacija po mestih je tudi del zaščite vode. Predavatelj je ob koncu svojega predavanja naglašal, da je sodelovanje evropskih narodov na polju vodnega gospodarstva nujna potreba. Zlasti važno pa je to sodelovanje za tiste narode in države, ki žive ob največji evropski prometni žili ob Donavi ali njenih pritokih.

— Nova imenovanja. Državni tožilec pri jutujočem prekem sodu dr. Josip Jelačić je bil razrešen dolžnosti in na njegovo mesto je imenovan okrožni sodnik dr. Ivo Franičević. Predsednik potujočega prekrega soda dr. Viktor Horvatić je bil tudi razrešen dolžnosti in njegovo mesto je zavzel dosedanjí njegov namestnik dr. Juraj Stambuk. Pri potujočem prekem sodu v Sarajevu sta bila razrešena dolžnosti predsednik Emil Kralik in državni tožilec Dragutin Maltarić. Njuni mesta sta zavzela Islam Lukačević in Nikola Gravovac. Pri potujočem prekem sodu v Derventi je bil razrešen dolžnosti tožilec dr. Marjan Belčić in na njegovo mesto je imenovan Hubert Strauch.

— Semensko žito. Razdeljevanje semenskega žita med hrvatske kmetovalce gre po načrtu. Kmetje se povsod zelo zanimajo za prvovrstno semensko žito.

DARMOL

Contro la stitichezza
proti zapetju

Mali oglasi

GOSPODJE, POZOR!

Klobučarna »PAJK«
Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov. — Se priporoča — Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta št. 12. — Nasproti hotela Union.

ALI RES SE NE VESTE,
da vam oglaš »Slovenskem Narodu« odzvam vse Vaše skrbí? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglasni odelek »Slovenskega Naroda«, ki Vam bo s cenenim oglasom izpolnil željo.

Poglavje o človeški pozabljivosti

Kaj vse lahko pozabiš na potovanju in kaj kupiš na železniški dražbi najdenih predmetov

Ljubljana, 7. decembra. Kljub vsem svojim napakam je človek zelo simpatično bitje; kako bi ga ne vzbujali že zaradi njegove raztresenosti? Prav to je človeško, da smo tako pozabljivi. Pozabljivi smo vsestransko; najlepša pozabljivost pa je, ko pozabljamo, kaj vse so nam napravili najboljši prijatelji. Najslabše je pozabljati žalitve in krivice. Toda to je drugo poglavje; naslov tega poglavja pa bi moral krasiti dežnik — simbol človeške pozabljivosti. Nekateri predmeti so baje neločljivi od človeka, toda po tem, kaj vse ljudje pozabljajo na potovanjih, v čakalnicah, garderobah in povsod, kjer pač odlagajo svoje naveske ter priveske — sprevidimo, da človek res ni materialist, saj se tako rad otresa vsega snovnega. Smeli bi celo pričakovati, da bi od časa do časa potnik izstopil na postaji povsem prost vsega zemeljskega, ne le da bi pozabil na vlak, klobuk, suknjo in čevlje. Včasih se menda tudi to zgodi, kakor smo sodelovali po najdenih predmetih v vlakih. Med najdenimi rečmi so vsi kosi obleke, od intimnega perila, do suknjice in bluze. Kdor ne verjame, naj obišče ob prilik železniško dražbo na ljubljanski postaji.

Kako je mogoče pozabiti...?

Kako je mogoče pozabiti n. pr. hlače na vlaku? Se vprašujete na dražbi. Čudna so pota človeške pozabljivosti in marsikdo si mogoče pojasni. Nekateri se hvalijo, da niso še nikdar pozabili nobene malenkosti na vlaku. Čudijo se celo ljudem, ki pozabljajo dežnike povod, kjer koli hodijo. Toda prav tako je upravičeno vprašanje: Ali je mogoče, da nikdar nič ne pozabimo med potovanjem? Če človek ni raztresen nikdar, je pa vsaj kolikor toliko na potovanju. Zakaj, ne moremo reči. Morda ga pretrse tako vlak, da mu otepe možgani, ali je pa v duhu še vedno v kraju, ki ga je zapustil, morda pa tudi že sanja o smotru svojega potovanja. Posledna vrsta potnikov je tudi, ki se najbolj naspajo na vlaku. Čeprav sicer uporabljajo spalne praseke uspešno, na vlaku zakinkajo, čim jih začne tresti ter premetavati. Spijo v najtlačnejših legah, z nogami kvišku ali celo z glavo pod klopio. Nobena klop ni predrta, noben rob preoster. Spije nezvzorno spanje kakor povh. Če se pa te vzbude, pa planjejo pokoncu, kakor da se je ugrizlo pod nji. Prva misel, ki se jim polasti, je, kako bi čim prej zapustili vlak, čeprav se pelje. Na vse tisto, kar so pustili na policah, po klopih in pod njimi, pomislijo navadno šele, ko se pošteno predramijo na trdnih tleh. Tedaj je pa vlak že za četvrtimi gorami.

Veseli potnik

V drugo vrsto moramo prištevati vesele potnike, ki se na potovanju povsem preda. Da jih več ne prepoznaš. Sicer so najbolj čimerkavi in jeznotni, jezni nase in ves svet, molčeči ali govorjavi, zadržani in prepričljivi. — prava pokora svojega bližnjega. Na vlaku se pa prelevi iz tigrov v rajnedolžnežja, poskočna jagnjeta. Na vseh koncih in krajih sili iz njih smeh; duhoviti so, da se krešajo iskri pri sleherni besedi in v sebi odkrijejo vse zakopane talente, predvsem pa, da so operni pevci. Vse okrog njih se mora smejati in vsi bi jim prepevali z njimi, vsi delili z njimi radost. Vse skrbi človeka pozablja in življenje je pisan praznik; človek samo plava na valovih nedolžnega veselja ob ritmu kolesa vlaka. Kaj povzroča to nenavadno bolezen pri potnikih, se ni zadovoljivo pojasnilo. Ker se ni nihče doktoriral iz tega premeta. Če bi trdili, da potniki prinese surovino za veselje že s seboj v obliki trebušastih steklenic, pleten in raznih čutar, surovino, ki jo potem predelajo v čudovito energijo, bi se prav lahko zmotili, kajti pomislite samo na tiste potnike, ki jih razganja neznan ko veselje, čim vstopijo na vlak! Morda so se res prerodili po zaslugi raznih tekočin, toda na vlaku jim vendar ne more nihče očitati, da so pijani. Vse to nas ne zanima toliko; hočemo le povedati, da prav veseli potniki spadajo med največje pozabljivce, ki pušajo na vlaku vse, kar koli je mogoče, če očitati.

Na vlaku ne dežuje...

Menda ljudje pozabljajo na vlaku tako radi deženke, ker tam navadno ne dežuje. Sploh je dežnik najbolj zastopan med izgubljenimi ter pozabljenimi predmeti na potovanjih. Že od njega dni je znano, da sta Kranjec in dežnik nerazdružljiva — ne le pri narodni noši. Kako bi bilo mogoče potovati brez dežnika? Če greš k sosedu, je že treba vzeti s seboj dežnik ob najlepšem vremenu, kaj šele, če se pelješ z vlakom tri potje daleč! Vendar pa ne drži dobesedno, da smo neločljivo zvežani z dežnikom, sicer bi jih ne pozabljali toliko na vlaku. Dežnikov pa ne pozabljajo le moški in nihče ne more trdit, da potujejo le profesorji. Na železniški dražbi so na prodaj dežniki vseh vrst: moški in ženski, preprosti kmečki »jurji«, svileni in »navadni«, z železnimi in bambusovimi palicami, »moderne« ženski, bolj podobni pahljčam ali obližem in tudi takšni, kakršne uporabljamo na poljih za strašila. Nekateri so razcefrani kakor stara zastava iz turške vojne in najbrž so bili namenjeni tudi za strelovede. Vendar so nekateri tudi čisti. Med kupci je največ ljubiteljev dežnikov. Znano ceniti dežnik tako, da jih precejujejo. Dežnika res ni tako težko prepoznati na dražbi. Izključna cena je n. pr. 15 lir. Kdo bi ne dal z veseljem več? Ko pa že kdo kaj ponudi, se morajo oglastiti še drugi, sicer bi jih dolžili, da se prihajajo le zabavati. Končno pa vendar nekdo kupi dežnik za kakšnih 40 lir. Če je pa že kupil enega zakaj, bi ne kupil še vseh drugih? Nekateri si res prizadevajo, da bi nakupili celo zbirko dežnikov; morda bodo odprli dežnikarski muzej, kdo pa ve!

Dežniki in nogavice po liri

Na dražbi res lahko kupite marsikaj poceni, če se vam n. pr. ne zdi predrag dežnik za dve liri. Morda je preveč razcefran, da bi lahko ujel še kakšno kapljico dežja, toda za dve liri! Toliko je vreden že zato, ker se je včasih tako imenoval. Zdej so aktualne rokavice. Tudi na zadnji dražbi se je zdelo, da je nekateri začeli zebati v roke, ker so se tako pogajali za rokavice, zlasti usnjenimi. Rokavice so dosegle precej različne cene, od 2 liri do 40 lir. Prav tako so nekateri s pravo zbirateljsko strastjo — posebno tisti, ki jih vidimo na vseh dražbah — kupovali klobuke; namreč ženske klobuke, odnosno po krivici, ki jih tako imenujemo. Otroški

klobuček je bil res poceni, 5 lir, zato so pa nekatera druga pokrivala dosegla ceno modnih izdelkov. Tudi moških klobukov ni bilo nič preveč naprodaj, vendar so si nekateri sčasoma natlačili vse žepne in aktove z njimi, tako da je bil precej spodoben klobuk prodan za 6 lir.

Pozabljeni otroška košara

Na dražbi je bilo naprodaj vse, samo otrok ni bilo. Če bi bili tudi otroci, bi se ne smeli preveč čuditi, kajti če je mogoče pozabiti na vlaku veliko pleteno otroško košaro z žimnico vred, zakaj bi v njej ne ležal tudi otrok? Kupci se niso prav nič obotavljali dražiti otroško posteljico in gospa, ki jo je kupila za 38 lir, se je opravičila, češ sicer ne pričakuje otroka. A dobila ga bo sestra. Tako se sčasoma rismo več čudili, najsi je prišlo kar koli na vrsto. Kupovali smo pa tudi vse. Kdo bi zamudil edinstveno priliko! Tako je bilo n. pr. tudi precej »kiantarce«, kakor imenujemo značilne vinske steklenice — vendar so bile vse prazne. Pijača je torej menda edina reč, ki je nihče ne pozabi na vlaku, odnosno ne pozabi popiti. Posebnost med tem pisanim blagom je bil tudi železni bencinski sod, ki so ga mnogi prav vneto dražili. Za 26 lir je bilo prodano kilogram oljate zelene barve. Drugi dve škatici enake barve so pa kupci dražili mnogo bolj, ker so menda šele tedaj sprevideali, koliko je to blago vredno. Ali si morete misliti, bolj pestro zbirko blaga: pulover (malo preluknjani sicer), kovčgi, aktove, delavska »kanglica« s cekarjem, črne hlače, ki so se zdele nekaterim zelo pomenljive, palice, čepica, suknjiči, vata, knjiga in končno — škatala marmelade! Delavci, ki je kupil marmelado, si jo je lahko takoj privoščil za kosilo, kajti polne je odzvonilo. Dražba je trajala nad tri ure.

Vlaki vozijo pod morjem

Drzni japonski gradbeni načrti se uresničujejo

Dva izven Japonske doslej le malo znana kraja otoškega cesarstva, Simonoseki in Moji sta nenkrat stopila v ospredje svetovnega zanimanja. To sta namreč končni postaji prvega podmorskega predora, ki veže Japonsko matično d.želo Honsyu s južnim otokom Kjusyu. O tem predoru smo nedavno že poročali. Z njim so bile uresničene stare, drzne sanje inženjerjev. Tudi tako mogočna naravna sila kakor je morje, ne more več kljubovati moderni tehniki. Japonskemu uslužbencu in delavcu, ki je hitel zgodaj jutraj iz kraja Moji na delo v Simonoseki, zdaj ni treba več nestrpno čakati na izkrevalnem mostu, ker potrebuje s kolesom skozi podmorski predor samo nekaj minut, ali pa z vlakom samo dve minuti, pa je na drugi strani morske ožine.

Važnejši od te objave v potniškem prometu je pa gospodarski pomen tega predora pod morjem. S strani del južnega otoka Kjusyu je ena največjih in prometnih področij Japonske. Premog potrebuje japonska industrija pa ima svoj sedež večinoma v zapadnem, srednjem in severnem delu matične dežele. Če so hoteli torej spraviti premog na sedež industrije, so ga morali prevažati s parniki v Osaka ali celo skozi morsko ožino Bungo preko Pacifika v severne industrijske kraje. Pri tem je treba upoštevati, da so morali pr mog več čimoma se prekladati na vagonce, če so ga hoteli spraviti neposredno v tovarne. Če so nekaj premoga že doslej prevažali po železnici, so morali z njim natovarjati vlake iz kraja Moji prevažati na trajektih v Simonoseki. To je bilo zelo naporno in zamudno delo. Morska ožina med obema krajema je središče japonskega pomorskega prometa in zato je povzročilo to neuporabno in v ostalem prometu. Vse te težkoče so zdaj odstranjene. Zdej prevažajo premog po železnici skozi predor naravnost v tovarne brez vsakega prekladanja.

Gradnja predora pod morjem je bila večinoma z velikimi težavami. Na obeh straneh je morska obala strma, in morje strle gube pečine, ob katere butajo morski valovi. Morski tok izloči čisto jezero močan. Morsko dno je samo ob obali iz krusa, v sredini morske ožine so pa naletehi na pesek in blago. Da bi šlo dno varno od rok so izkopali najprej ozek poskusi predor, v katerem je imelo prostora samo nekaj ljudi. Ko se je obnesel ta, so jeli graditi trojni podmorski prekop. Dva prekopa služita dvema železniškima tiroma, tretji pa avtomobilnemu, osebnemu in kolesarskemu prometu. Prekop so začeli graditi leta 1936. In lani jeseni je bil dograjen prvi železniški promet namenjen n. del.

Od 1. julija tek. leta vozijo skozi prekop tovarni vlaki, 15. novembra so pa za-

čeli voziti tudi osebni vlaki. Drugi železniškemu prometu namenjeni del prekopa bo tudi kmalu dograjen. Tretjega so pa šele začeli graditi. Skozi predor pod morjem vozeča železnica je elektrificirana. Moderni železniški promet je premagal morje. Prekop pod morjem je dokazal, da je tako delo moderne tehnike mogoče tudi tam, kjer so geološki in vodno tehnični pogoji zelo neugodni. S tem so dobili vsi nadaljnji načrti predorov pod morjem izglade na skorajšo uresničenje. Med njimi je najdrzejši načrt prekopa pod Kijom ko morsko ožino.

Poroka z mrličem

Na Kitajskem imajo čudno navado. Če med zaroko nevesta ali ženin umre, se lahko izvrši poroka z mrličem. Porčni obredi ostanejo nespremenjeni, prireajo se porčne gostije prav tako, kakor ob navadnih porokih in tudi poročna darila ne izostanejo. Navadno prireajo take poroke ob sončnem zahodu. Poroka se lahko izvrši celo, če umrta pred njo ženin in nevesta. V takem primeru pa sledi poroki takoj pogrebni obredi, ki se jih udeležijo sorodniki umrlih in svahte.

Elektrifikacija Slovaške

V pripravi je predloga dr. Tisa, da se na dan 1. januarja 1943 zaključi elektrifikacija dela na slovaški strani Morave. Na nemški strani so bila regulacijska dela končana že pred leti. Brez prizadevanja slovaške vlade bi se najbrž ne bilo posrečilo v tako kratkem času dovršiti obsežna dela. Lani v aprilu je namreč Morava prestopila bregove ter poplavlja poleg obsežnega polja in travnikov tudi več krajev, obenem je pa voda uničila mnoge nasipe in druge regulacijske naprave. Po tem je primanjkovalo ne samo materiala, temveč tudi delovnih moči.

Končno je poseglo vmes ministrstvo narodne obrambe in dalo na razpolago vojaštvo. Lani od konca maja do pozne jeseni je bilo zaposlenih 2000 vojakov. Delovnih dni je bilo 54.000, delovnih ur pa 432.000. V tem času so prekopali in prevozili 100.000 m³ zemlje, ki so jo porabili za nasipe. Tako je bilo mogoče regulacijska dela ob Moravi razmeroma hitro dovršiti. Morava je bila regulirana v dolžini 20 km, njeni pritoki pa v dolžini 25 km. Okrog 22.000 oralo rodovitne zemlje je zdaj zavarovanih pred poplavlami. Obsežna regulacijska dela so pričeli ne-

Proslava indijskega narodnega praznika na sedežu I. R. C. E. — Ekselencia Balbino Giuliano govori indijskim nacionalistom

davno tudi na reki Vag, kjer gre za 5000 oralo polja in travnikov, ki jih je treba zavarovati pred poplavlami. Sklep glede teh regulacijskih del je bil storjen že leta 1917. Tu bo treba izkopati 6,5 km dolg kanal, po katerem bo otekala voda potoka Hrabudnica. Stroški za regulacijska dela bodo znašali okrog 3 milijone kron. Ko bodo dela končana, bodo pridelali ob tej reki na leto 250 vagonov pšenice več kakor doslej. Tudi v vzhodnem delu Slovaške so v načrtu razna regulacijska in elektrifikacijska dela.

Smrtna kazen za kršitev predpisov o prehrani

Berlinsko časopisje poroča o novih zelo strogih kaznih, izrečenih zaradi kršitev živilskih predpisov. Med drugim je bil obsojen na smrt neki mesar iz Hannovera, ker je skrivaj kral živino in prodajal meso, ne da bi za to zahteval odgovarjajoče odrezke ali pa da bi ga bil zamenjal za druga živila. Njegova žena in drugi so obtoženci so bili obsojeni na zaporno kazen od 3 do 8 let. Nadalje je bil obsojen na smrt neki pek iz Kassla, ki je dajal kruh in moko za druga živila, ne da bi zahteval odrezke nakaznic v smislu predpisov. Pekova žena in drugi soobtoženci so bili obsojeni na obdobje zaporne kazni. Obe smrti obsojenci sta bili takoj izvršeni. Šef gosposkega urada v Sonthofnu pa je bil obsojen na 9 let težke ječe, ker je dal svojim znancom nakaznice za 1500 litrov bencina.

Nov most preko Donave

Načrtu mostu čez Donavo med Bolgarijo in Rumunijo bo kmalu uresničen. Bolgarska delegacija, ki je v nje tudi novi ravnatelj državne železnice Filipov, je že odpovala v Bukarešto. V bolgarski javnosti se pa še vedno obravnava način gradnje mostu zlasti pa njegova zemljepisna lega. Inž. Dobrinov se zavzema v dnevniku »Mir« za betonski most, po katerem ga vodi železnica in ceta. Zgrajen naj bi ne bil med mestoma Ruše in Giorgijevo, temveč med krajema Svstov in Simbo. S tem bi se pot do Vzhodnega morja znatno skrajšala.

Bolgarska zunanja trgovina

Agencija »Agita« poroča: Razvoj bolgarske zunanje trgovine je napram zadnjim letom zelo napredoval. V razdobju od januarja do septembra 1942 je bilo izvoženih 15.000 vagonov blaga napram 6400 vagonom v enakem obdobju leta 1941 in napram 9900 vagonom istega razdobja v letu 1940. Tako znaša to zvišanje zunanje trgovine v devetih mesecih 1942 kar 50% napram odstotnemu deležu v letu 1941 ter 10% napram odgovarjajočemu procentnemu izkazu v letu 1940.

Nov komet so odkrili

V noči na 6. november so odkrili zvezdolovci v zvezdarni univerze Turko na Finskem nov komet 13 velikosti. Njegova svetloba narašča. Letos so bili odkriti štirje novi in od teh je tri odkrila omenjena finska zvezdarna.

Teden štednje v Turčiji

Kakor vsako leto, bo prirejen tudi letos v Turčiji teden narodne štednje. V tem tednu se bo delala tudi velika propaganda za domače proizvode. Teden štednje se prične

12. decembra ko bo govoril ministrski predsednik o njegovem pomenu za narodno gospodarstvo.

Jezuitski general nevarno bolan

Zdravstveno stanje o Ledochowskega, generala družbe jezuitov, je neizpremenljivo. Smatrajo, da je ozdravljenje po možnostih človeških sredstev malo verjetno. Vse rezidence jezuitskega reda so bile obveščene o zdravstvenem stanju jezuitskega generala. Sv. oče obvešča sproti o bolnikovi bolezni.

Izpopolnitev turškega telefonskega omrežja

V prihodnjih tednih bo izpopolnjeno in razširjeno v istanbulskem mestnem okraju šiški telefonsko omrežje. Ta okraj dobi 3900 novih telefonskih števil. Poleg tega pa dobi 8 turških vilajetov avtomatično telefonske centrale.

Nesreča mlade pilotke

Znana katalonska pilotka Karmen Arano se je ponesrečila med poletom nad letališčem v Prati de Liebreget. Komaj se je 21-letna sportnica dvignila s svojim sportnim letalom, ko se je letalo prevrnilo in strmoglavilo na tla, kjer se je razbilo. Letalka Arano je dobila pri tem hude poškodbe, da je malo upanja, da bi bila živa.

Društvo za proučevanje lesa

V Nemčiji je bilo ustanovljeno Društvo za preiskovanje lesa. Namen društva je, pospeševati proizvodnjo, uporabo in ohranitev lesa ter lesnih izdelkov. V novo ustanovljenem društvu so zastopani vsi nemški uradi, ki so se doslej bavili z znanstvenim, pa tudi praktičnim proučevanjem tega vprašanja.

Najstarejši rudnik v Evropi

V Ostrovicah so bile odkrite izkopanine, ki pričajo o zanimivih sledovih predgodovinske civilizacije. Med drugim je bilo odkrito tudi vandalsko selišče, katerega sledove proučujejo arheologi. V bližini tega vandalskega selišča so našli tudi sledove najstarejšega evropskega rudnika. Gre za rudnik, v katerem so kopali kremen. Poznali so ga že Vandali v paleolitni dobi. Jaskov je nad 700, ki se razprostirajo v dolžini štirih km.

RAZRETSKOST

Profesor vpraša kmeta, kaj stori, če krava ne daje več mleka. — Na sejnem jo odženem, — odgovori kmet.

— Kaj to pomaga?

SLAVA

— Toliko let se je ukvarjam s slikarstvom, pa sem šele zdaj opazil, da nisem talentiran za to. — Zakaj se pa potem takem ne lotiš drugega posla? — Ne morem — ker sem že slaven.

EKONOMICA ZENA

— Prav kar sem opazila, da ima naša sosedka enak klobuk kakor jaz, — pravi žena možu. — Ti bi torej rada, da bi ti kupil nov klobuk? — Mislim, da bo to še vedno ceneje, kakor pa seliti se.

Abrahamova polja

16

ROMAN

V

Pol ure kasneje se je Jeems umival v mlaki čiste, hladne vode, nedaleč od Lussanove hiše, stric pa mu je ta čas snalil obleko, na kateri so se grdo poznali sledovi divjega boja.

Med delom je Hepsiba kramljala. »Še enkrat ti povem, ljubi Jeemsy, da bi bil lahko kar dobro opravil, ko bi bil le malce bolj zvit. Baš te zvijače te moram naučiti, da ti bo za naprej v pomoč. Pred vsem moraš rabiti pesti, ne pa zobe ali nohte, kakor delajo Francozinje; ali vsaj ne preveč. To se pravi, da je gristi dobro tedaj, kadar ujameš nasprotnika za uhelj ali kak drug občutljiv ud; če ga pa grizeš v nogo ali roko, vedi, da lahko pri tem pogineš, razen ako so nasprotniku roke odpovedale pokorščino. In prav to si storil, dečko moj, ko si grizel, kadar nisi mogel točiti ali praskati; od sile mnogo takega dela si opravil. Da ni Toni-jeta, ta mažica, planila med vaju, ko ji je bila prijetela tista pest blata v obraz, bi se bila stvar zate bolj končala, kajti če ti manjka nekaj šopov las, je bila baš gospodična tista, ki ti jih je izruvala, in

vrhu tega ti je vlekla glavo nazaj, tako da je imel Pavel vsu tarčo pred seboj in je lahko izbral, kam naj te udari. Skratka, nabral si se jih, da zlepa nisem videl kaj podobnega, zlasti proti koncu zadavice; a take reči se morajo dogajati, da se ljudje nauče pretepanja, in zato naj te nikar ne bo sram. Pomisli malo: se spominjaš tistega Nizozemca v Albanju, ki sem ti pravil o njem? Nu, ko sem se vrnil, sem mu jih naložil tako, da ni bil menda v vsej pokrajini zahodno od Hudsona še nihče grje tepen. To ti je bilo veselje, ki ga ne bom nikdar pozabil; in tudi naučil sem se marsikaj. Od časa do časa jih pač morajo izkupiti, brez tega ni napredka. In evo, zato si zdaj na boljšem, nego si bil pred eno uro.»

Jeems, da ti po pravici povemo, je močno dvomil o resničnosti tega zadržila, ki je vstajal. Mrzla voda ga je bila poživila in okrepčala, toda eno oko je bilo zaprto in zateklo, obraz poln prask in modric lis; šepal je in telo ga je bolelo na kdo ve koliko krajih. A jeza se mu je bila povrela, in zdaj je bilo v njem nekaj drugega, rabla izprememba, ki ni ušla stricem bistrim očem. Poraz ga ni bil potrl, niti se ni čutil ponižanega ali v zadregu. V očeh se mu je zrcalila hladna odločnost, ki je navdajala Hepsibo z veseljem; misel, da se žilavost Adamsovega rodu v njegovem najmlajšem poganjku tako imejtno obnaša, ga je kar prerajala. Še Kolo, ki je bil z njima, je zdaj nekako z večjim spoštovanjem gledal mladega gospodarja.

V tem, ko se je Jeems sušil na zraku in mu je Hepsiba predaval o umetnosti pretepanja, je zbu-

lo njuno pozornost oddaljeno šumstenje za grmovjem. Čez nekaj trenutkov se je pokazal Tonteur, ki je držal v roki tako čuden predmet, da je Kolo zalaj, kakor zmerom, če si mu pokazal nevarno ali neznanu stvar. Tudi Jeems je pazljivo pogledal, kolikor mu je dopuščal oslabljen vid: in zona ga je izpreletela, ko je videl, da je bil brezoblični predmet, ki ga drži Tonteur v roki, nedavno še Tonijetin klobuček.

»Glejte, prijatelj Adams!« je vzkliknil Tonteur. »Tale da naj bo njen klobuček! In prav tako je zdelana sama, od glave do nog. Gospa Lussanova in njena hči jo čistita in češeta, kakor vesta in znata, uboga Tonijeta pa vršči na tega divjačka in pravi, da mu mora izpraskati oči. Vsa stvar je tako smešna, da nisem mogel drugega kakor gledati in se smejati; in pomislite, zdaj se bo morala vrniti domov v obleki Lussanove žane, ki je sedemkrat debelejša od nje! Na mojo vero, nekaj ljubkega ste zamudili, ki je niste videli v tem stanju, zapackane tako, da sem moral prositi gospo Lussanovo, naj pri tej prici sežge njeno jahalno obleko in vse, kar je še imela na sebi. A če ste zamudili ta prizor, ki ga ne bi dal niti za pol svoje baronije, ste vsaj dobili stavo, kajti vaš nečak je zares najboljši pretepač izmed vseh, kar jih je njegovih let in njegove postave, mojo hčerko je onesposobil za mnogo dni, čeprav vsa drhti od neučakanosti, da bi mu vrnila nemilo za nedrago.«

Tedaj je opazil Jeemsov obunkani in opraskani obraz. Šepaje je pohitel k njemu in mu prijateljsko položil roko na ramo.

»Nu, nu, moziček, nikar tako mrko in potrto ne glej! Saj nisi edini kriv, da se je moja prismodica zapletla v boj in tudi sama izgubila nekaj perja. Vedi, da si se na mojo dobro izkazal. Prej ali slej boš položil tega gizdalina v blato in ga boš tiščal vanj, dokler te bo volja; in tisti dan, ko bom priča tega dogodka, ti podarim konja, da boš lahko jahal med domom in mojim gradom sem ter tja.«

Nato je Tonteur znova pogledal ničemur ne podobno cunjo, ki je bila nekdaž Tonijetin klobuček, in prasnul v smeh.

»Oh, ko bi jo bila mati videla!« je dejal in vzdihnil kakor od globokega obžalovanja. »Plemenitaško kri, pomešana z blatom v svinjski ogradi! Hčerko žlahtne gospe, ko je vrgla ponos in ničemurnost od sebe ter se spopadla z divjačkom, kakršen je Jeems Bulain! Kmeta, princesko in gizdalnička z brezmažnim rodovnikom, ki je mamičin in tetkin, enfant gâté, vse tri na kupu v brozgi! Na mojo vero, sam ne vem, kaj bi bil dal, da je videla ta prizor!«

Hepsiba je med tem govorom nekaj godrnjal, na koncu pa mrčno pogledal barona. »Nisem povsem dobro razumel, kar pravite zaradi enfant gâté, in ne spominjam se, da bi bilo v svetem pismu kaj zapisanega o tem; da pitate Jeemsa z divjakom in kmetom, pa sem docela razumel, monsieur Tonteur! In zastran tega vam povem, da ga ni rodu, ki bi se mogel primerjati z Adamsi, pa naj bo v vaši rodbini še toliko žlahtnih gospod, in da je Jeems takisto Adams, in ne izmed slabih, čeprav je bila njegova mati tako nesrečna, da je vzela Francoza za moža.